Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

№ 228 (7718).

27 ноябрь 1981 йил, жума

Баҳоси 2 тийин.

МУБОРАК ГАЗ КОМПЛЕКСИНИНГ УЧИНЧИ НАВБАТИНИ ҚУРИШ ВА ИШГА ТУШИРИШДА ҚАТНАШГАН НЕФТЬ ВА ГАЗ САНОАТИ КОРХОНАЛАРИ ҚУРИЛИШИ МИНИСТРЛИГИНИНГ ҚУРУВЧИЛАРИ ВА МОНТАЖЧИЛАРИГА, ГАЗ САНОАТИ МИНИСТРЛИГИНИНГ ХОДИМЛАРИГА, ПАРТИЯ, СОВЕТ, КАСАБА СОЮЗ ВА КОМСОМОЛ ТАШКИЛОТЛАРИГА, БАРЧА ИШТИРОКЧИЛАРИГА

Азиз ўртоқлар!

Сизларни меҳнатдаги катта ғалаба — йилига беш миллиард кубометр табиий газ қазиб олиш ва қайта ишлаш қувватига эга бўлган Муборак газ комплексининг учинчи навбати қуриб битказилганлиги билан самимий табриклайман.

Комплекснинг янги навбати ишга туширилгач Ўзбекистонда таркибида олтингугурт бўлган газни қайта ишлаш қувватлари 15 миллиард кубометргача етганлигини ва бу эса йилига 450 минг тоннага яқин юқори сифатли олтингугурт ишлаб чиқариш имконини беришини таъкидлаш муҳимдир. Бу — халқ хўжалигини газ билан таъминлашни янада ривожлантиришнинг, минерал ўғит ишлаб чиқаришни кўпайтиришнинг яхши негизидир.

Ўн биринчи беш йилликнинг биринчи йилида сизлар эришган муваффақиятлар газ саноатини жадал ривожлантиришнинг КПСС XXVI съезди ишлаб чиққан программасини рўёбга чиқаришга конкрет ҳисса бўлиб қўшилади.

Комплекснинг қурилишида янги индустриал қурилиш методлари, меҳнат коллективларида объектларни қуриш муддатларини қисқартириш ва қурилиш-монтаж ишларининг сифатини ошириш учун социалистик мусобақани авж олдириш соҳасидаги ташкилотчилик ва сиёсий ишларнинг самарали формалари қўлланилганлиги юксак баҳога сазовордир.

КПСС Марказий Комитети янги қувватларни тезроқ ўзлаштириш ва газ комплексининг шундан кейинги навбатлари қурилишини муваффақиятли тугаллаш учун бутун куч, билим, орттирилган тажрибани ишга солисизлар, деб қатъий ишонч билдиради.

Азиз ўртоқлар, сизларга меҳнатда янги зафарлар, сиҳат-саломатлик ва катта шахсий бахт тилайман!

Л. БРЕЖНЕВ.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг пленуми тўғрисида ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг IV пленуми 26 ноябрь куни ўз ишини давом эттирди.

Пленум «КПСС XXVI съезди қарорлари ва КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг кўрсатмалари асосида республикада чорвачиликни ривожлантиришни жадаллаштиришга доир қўшимча тадбирлар тўғрисида»ги докладни тинглади. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидов шу тўғрида доклад қилди.

Музокараларда Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Камолов, Бухоро область партия комитетининг биринчи секретари А. К. Каримов, Сирдарё областидаги «Малик» совхозининг директори М. Е. Красильников, Жиззах область партия комитетининг биринчи секретари Т. Боймиров, Қашқадарё область партия комитетининг биринчи секретари Р. Ғ. Ғойипов, балиқ саноати «Балиқчи» тажриба-намуна ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори В. Н. Труш, Бухоро область Томди районидаги Ленин номли совхоз директори Т. Мирзабеков, Наманган область Косонсой районидаги «Дўстлик» совхози пахтачилик бригадасининг бошлиғи А. Шарипов, Андижон область партия комитетининг биринчи секретари С. Мамарасулов, Хоразм область Боғот районидаги Нариманов номли колхоз правлениесининг раиси А. Искандаров, Ўзбекистон ветеринария илмий-тадқиқот институтининг директори И. Ҳ. Эргашев ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Пленумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидов якунловчи нутқ сўзлади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми муҳокама этилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

Шу билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми ўз ишини тамомлади.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлиси тўғрисида ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

26 ноябрь куни Тошкентда ўнинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг тўртинчи сессияси очилди.

Соат 15 да Олий Советнинг биринчи мажлиси бошланди.

Ҳукумат ложаларида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ш. Р. Рашидов**, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари **Е. Айтмуротов, И. Г. Анисимкин, Л. И. Греков, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, И. Б. Усмонхўжаев, Н. Ж. Худойбердиев, Н. М. Маҳмудова, Л. Н. Мелкумов**, республика Олий Совети Президиумининг ва ҳукуматининг аъзолари ўтиришибди.

Мажлисни Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси депутат **А. А. Хўжаев** очди.

Республика Олий Совети Раисининг ўринбосарлари депутатлар **Т. Охунова, М. М. Маткаримов, М. П. Павлов** раис столи ёнида ўтиришибди.

Сессия қатнашчилари вафот этган депутатлар М. Я. Буреш, Ғ. Абдуллаев хотирасини ҳурмат билан эсга олдилар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети мандат комиссиясининг раиси депутат **З. Исроилова**нинг шу комиссия номидан қилган доклади юзасидан Олий Совет Ўзбекистон ССР Олий Совети 9-Юнусобод сайлов округидан 1981 йил 1 ноябрда сайланган депутат **Г. А. Крайнов**нинг, 26-Красноармейский сайлов округидан 1981 йил 31 майда сайланган депутат **К. И. Лапкин**нинг, 110-Келес сайлов округидан 1981 йил 1 ноябрда сайланган депутат **З. Раҳимбобоева**нинг 345-Советобод сайлов округидан 1981 йил 31 майда сайланган депутат **С. О. Азимов**нинг, 486-Беруний сайлов округидан 1981 йил 31 майда сайланган депутат **М. Д. Юсупов**нинг ваколатларини тўғри деб топиш ҳақида бир овоздан қарор қабул қилди.

Сессиянинг қуйидаги кун тартиби бир овоздан тасдиқланади:

1. 1981—1985 йилларда Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат беш йиллик плани тўғрисида.
2. 1982 йилда Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани тўғрисида ҳамда 1981 йилда Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани қандай бажарилаётганлиги ҳақида.
3. Ўзбекистон ССРнинг 1982 йилги Давлат бюджети тўғрисида ва Ўзбекистон ССРнинг 1980 йилги Давлат бюджети ижроси ҳақида.
4. Ўзбекистон ССРнинг «Ўзбекистон ССР суд тузилиши тўғрисида»ги, «Ўзбекистон ССР район (шаҳар) халқ судларини сайлаш тўғрисида»ги ҳамда «Ўзбекистон ССР район (шаҳар) халқ судларининг халқ судьялари ва халқ маслаҳатчиларини чақириб олиш тартиби тўғрисида»ги Қонунлари лойиҳалари тўғрисида.
5. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш ҳақида.

1981—1985 йилларда Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат беш йиллик плани, 1982 йилда Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани тўғрисида ҳамда 1981 йилда Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани қандай бажарилаётганлиги ҳақида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, республика Госплани раиси депутат **Қ. А. Аҳмедов** доклад қилди.

Ўзбекистон ССРнинг 1982 йилги Давлат бюджети тўғрисида ҳамда Ўзбекистон ССРнинг 1980 йилги Давлат бюджети ижроси ҳақида Ўзбекистон ССР молия министри депутат **В. Муродхўжаев** доклади тингланди.

Депутатлар Олий Совет план-бюджет ва бошқа доимий комиссияларининг қўшимча докладини ҳам тингладилар, план-бюджет комиссиясининг раиси депутат **Л. И. Греков** доклад қилди.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг сессияси ўз ишини давом эттиради.

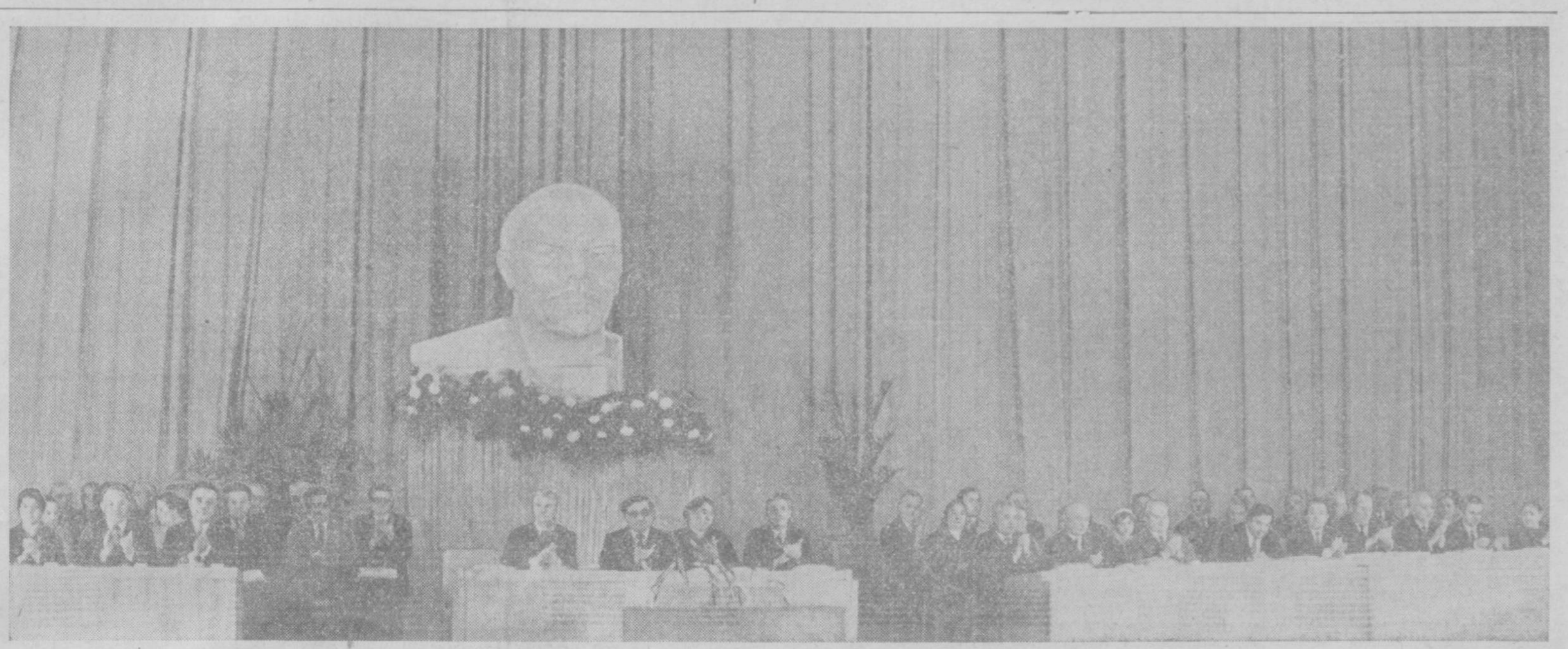

Тошкент, 26 ноябрь. Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлиси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ IV ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРИ

КПСС XXVI СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ ВА КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БОШ СЕКРЕТАРИ ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ КЎРСАТМАЛАРИ АСОСИДА РЕСПУБЛИКАДА ЧОРВАЧИЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИ ЖАДАЛЛАШТИРИШГА ДОИР ҚЎШИМЧА ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидовнинг докладини тинглаб ва муҳокама қилиб, шуни қайд этадики, республиканинг партия, совет ва хўжалик органлари қишлоқ хўжалигини янада ҳар томонлама ривожлантириш, маҳсулот етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш тўғрисида КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съездининг қарорларини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг кўрсатмаларини бажариш юзасидан собитқадам иш олиб бормоқдалар. Озиқ-овқат программасини амалга ошириш мақсадида чорвачиликни юксалтиришга алоҳида эътибор берилмоқда.

Колхоз ва совхозларнинг моддий-техника базаси анча мустаҳкамланди. Ихтисослаштириш ва концентрациялаш янада ривожлантирилди. Чорва ва паррандаларни кўпайтириш, уларнинг маҳсулдорлигини ошириш соҳасидаги тадбирлар изчиллик билан рўёбга чиқарилмоқда.

Натижада ўнинчи беш йилликда жамоат секторидаги чорвачилик ялпи маҳсулотининг ўртача йиллик ҳажми тўққизинчи беш йилликдагига нисбатан 30 процент кўпайди, меҳнат унумдорлиги 18 процент ошди. Гўшт етиштириш 31 процент, сут етиштириш 42 процент, тухум етиштириш 65 процент ўсди.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг «Ўзбекистон ССРда чорвачиликни ривожлантиришни жадаллаштириш тадбирлари тўғрисида»ги қарорини ҳамда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIV пленумининг шу масалага доир қарорларини амалга ошириш борасида катта ишлар қилинмоқда. 1981 йилнинг ўн ойи мобайнида республиканинг колхозлари, совхозлари ва хўжаликлараро корхоналарида ҳамма турдаги чорва ва паррандалар кўпайди, уларнинг маҳсулдорлиги ошди. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан давлатга гўшт сотиш 9 процент, сут сотиш 8 процент, тухум сотиш 10 процент ортди. Ем-хашак базаси мустаҳкамланди, хашак ва ширали озуқа ўтган йилдагидан анча кўп тайёрланди, уларнинг сифати яхшиланди.

Қашқадарё, Тошкент областларининг, Калинин, Ғиждувон, Ғузор, Шаҳрисабз, Фориш, Самарқанд, Хива районлари ҳамда бошқа бир қанча областлар ва районларнинг чорвадорлари маҳсулот етиштириш ва тайёрлашни ўстириш юзасидан айниқса юқори кўрсаткичларга эришдилар.

Шу билан бирга пленум чорвачилик маҳсулоти, даставвал гўшт ва сут етиштиришда эришилган даража аҳолининг ортиб бораётган талаб-эҳтиёжларини ҳали ҳамон қондира олмайди, деб ҳисоблайди. Кўпгина хўжаликлар ва районлар чорвачиликни интенсив, тобора жадал ривожлантириш имкониятларидан тўлиқ фойдаланмаяптилар, чорва ва паррандалар, айниқса сигирлар сони суст кўпаймоқда, ем-хашак етиштиришни кўпайтириш суръатлари етарли даражада эмас, хашаки экинларни аралаш, такрорий ва оралатиб экиш кенг қўлланилаётгани йўқ. Бир қанча колхозлар, совхозлар, чорвачилик комплекслари ва паррандачилик фабрикаларида ишлаб чиқариш қувватларидан тўла-тўкис фойдаланилмаяпти, наслчилик базаси орқада қолмоқда, чўчқачилик ва паррандачиликда зотли моллар ва паррандалар етиштириладиган хўжаликлар сусткашлик билан қурилмоқда.

Бир қанча областларда корхоналар ва ташкилотларнинг ёрдамчи хўжаликларида гўшт ҳамда бошқа маҳсулотлар етиштиришни кўпайтириш имкониятларидан ҳали ҳам суст фойдаланилмоқда, аҳолининг шахсий ёрдамчи хўжаликларида чорвачиликни ривожлантиришга етарлича эътибор берилмаяпти, балиқчилик суст ривожлантирилмоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми чорвачиликни ривожлантиришдаги камчиликларни мавжудлиги айрим область ва район партия комитетларида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIV пленумининг қарорларига мувофиқ ишлаб чиқилган тадбирларнинг бажарилиши устидан қаттиқ контроллик йўлга қўйилмаганлиги, ташкилотчилик иши бўшаштириб юборилганлиги, план ва давлат интизомини бузаётган, белгиланган планлар бажарилишини ҳамда чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашга доир ўзлари белгилаган тадбирларни бажармаётган раҳбарларга нисбатан қатъий талабчанлик қилинмаётганлиги оқибати деб ҳисоблайди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми **қарор қилади:**

1. КПСС XXVI съездининг чорвачилик маҳсулотларини етиштириш ва тайёрлашни анча кўпайтириш тўғрисидаги қарорларини бажариш, шу беш йилликда ўрта ҳисобда йилига 660 минг тонна ҳажмда гўшт (тирик вазнда), 2,6 миллион тонна сут, 2.2. миллиард дона тухум, 20—21 минг тонна жун, 2 миллион 250 минг дона қоракўл тери тайёрлашни таъминлаш республикадаги барча партия, совет, хўжалик, касаба союз ва комсомол органларининг, колхоз ва совхозларнинг, чорвачилик комплексларининг, илмий муассасаларнинг энг муҳим вазифаларидан бири деб ҳисоблансин.

2. Область ва район партия комитетлари, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, министрликлар ва идоралар, колхозлар, совхозлар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналарининг раҳбарлари, бошланғич партия ташкилотлари зиммасига ўртоқ Ш. Р. Рашидовнинг докладида ва мазкур қарорда қайд этиб ўтилган камчиликларни бартараф этиш юзасидан амалий чоралар кўриш, ўн биринчи беш йилликнинг ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIV пленумининг чорвачилик барча тармоқларини ривожлантириш соҳасидаги топшириқлари сўзсиз бажарилишини таъминлаш мажбурияти юклансин. Гўшт етиштиришни кўпайтиришга алоҳида эътибор берилсин. Чорва ва паррандаларнинг барча турлари сонининг, хусусан урғочиларини анча кўпайтириш таъминлансин, подаларни урчитиб кўпайтириш ва фермалардаги наслчилик ишлари яхшилансин, сигирларнинг сут маҳсулдорлиги оширилсин. Корхоналар ва ташкилотларда ёрдамчи хўжаликларни вужудга келтириш борасидаги ташкилотчилик ишлари кучайтирилсин. Маҳсулот етиштиришни кўпайтириш учун аҳолининг имкониятларидан кенг фойдаланилсин.

Илмий лойиҳалар ва тавсиялар ишлаб чиқаришга жорий этилиши учун илмий-тадқиқот муассасалари ва қишлоқ хўжалик органларининг роли ва масъулияти оширилсин, илмий ташкилотларнинг колхозлар ва совхозлар билан ижодий ҳамкорлиги активроқ ривожлантирилсин.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги «Живпром», «Птицепром», «Каракульпром» фаолиятини анча яхшиласин, гўшт чорвачилигини, чўчқачилик, паррандачиликни, қоракўлчиликни ва гўшт-жун қўйчилигини, майин юнгли эчкичиликни ривожлантиришнинг бирмунча юксак суръатларини таъминласин. Йилқичилик, туячилик, қуёнчилик, асаларичилик, кўл-ҳовуз балиқчилиги бутун чоралар билан ривожлантирилсин.

Ўзбекистон ССР Балиқ хўжалиги давлат комитети кўл-ҳовуз балиқчилигини янада интенсивлаш тадбирларини сабот билан амалга оширсин, янги кўл-ҳовузлар ва ҳавзалар ўз вақтида ишга туширилишини таъминласин, уларда балиқ маҳсулдорлигини анча оширсин, 1985 йилда балиқ овлашни 500 минг центнерга етказсин.

3. Пленум чорвачиликни юксалтиришнинг асоси бўлмиш мустаҳкам ем-хашак базасини вужудга келтиришга биринчи даражали аҳамият бериб, партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари зиммасига 1981—1985 йилларда ем-хашак етиштиришни ривожлантириш комплекс программасини ҳар бир колхоз, совхоз, комплекс бошқа барча чорвачилик корхоналарининг сўзсиз бажаришини таъминловчи тадбирларни амалга ошириш мажбуриятини юклайди. Ем-хашак етиштиришни ҳамма жойда ихтисослаштирилган тармоқ негизига ўтказиш, ембоп дон етиштиришни бутун чоралар билан кўпайтириш, ўн биринчи беш йилликда дағал хашак ва ширали озуқа етиштиришни ҳар бир шартли чорва мол ҳисобига 20—25 центнер озуқа бирлигига етказиш, хашаки экинларнинг ҳар гектаридан 90—100 центнер озуқа бирлиги олиш зарур.

Оқсил проблемасини тезроқ ҳал этишга алоҳида эътибор берилсин. Беда, соя экиладиган майдонлар, оралатиб такрор экиладиган рапс, перко, тритикал, жавдар экинзорлари кенгайтирилсин ва уларнинг ҳосилдорлиги оширилсин, шу экинлар уруғчилиги сабот билан кенгайтирилсин. Озуқа ачитқилари, гўшт-суяк уни, қаймоғи олинмаган сут ўрнини босадиган маҳсулотлар ва бошқа оқсилли қўшимчалар етиштириш кўпайтирилсин. Озиқ-овқат ва саноат озуқа чиқитларидан тўларсқ фойдаланилсин, етиштирилаётган маҳсулот бирлигига ем-хашак, хусусан ембоп дон сарфи қисқартирилсин. Давлат ва хўжаликлараро омихта ем корхоналарининг қувватлари ҳар томонлама оширилсин, ишлаб чиқарилаётган омихта ем сифати яхшилансин.

4. Ўзбекистон ССР Госплани, Госстройи, республика Қишлоқ хўжалиги министрлиги ва идоралари партия, совет органлари чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқаришни ривожлантириш учун ажратиб берилаётган капитал маблағлардан самаралироқ фойдаланишга эришсинлар. Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги, Қурилиш министрлиги, «Узколхозстрой» чорвачилик комплекслари, паррандачилик фабрикалари ва фермалар, озуқа ишлаб чиқариш объектлари барпо этиш муддатларини қисқартирсинлар, чўчқачилик ва паррандачилик соҳасида зотли чорва ва паррандаларни етиштириб берадиган объектлар ҳамда хўжаликларни қуришни жадаллаштиришга алоҳида эътибор берсинлар.

5. Область ва район партия комитетлари чорвачиликни малакали кадрлар билан янада мустаҳкамлаш тадбирларини кўрсинлар. Шу беш йилликнинг ўзидаёқ комплекслар, фермалар ва бригадаларга дипломли мутахассислар раҳбарлик қилишига эришилсин. Оммавий касблардаги кадрларни тайёрлаш кенгайтирилсин, чорвадорларнинг касб маҳорати сабот билан такомиллаштирилсин. Чорвачиликка доир план топшириқлари сўзсиз бажарилиши учун, тармоқни янада юксалтириш учун курашда хўжаликлар ва бошланғич партия ташкилотлари раҳбарларининг масъулияти оширилсин, ишлаб чиқаришда коммунистлар билан комсомолларнинг авангардлик роли кучайтирилсин.

Чорвадорлар ўртасида ғоявий-тарбиявий ишнинг форма ва методлари такомиллаштирилсин, социалистик мусобақанинг таъсирчанлиги ҳар томонлама оширилсин, фермалар меҳнаткашларининг ижодий ташаббускорлиги ривожлантирилсин ва қўллаб-қувватлансин. Чорвадорларнинг меҳнат, маданий-маиший шароитларини, уларга савдо ва медицина хизмати кўрсатишни яхшилаш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилинсин.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пленуми республиканинг партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари, хўжалик органлари, барча меҳнаткашлари чорвачиликни қишлоқ хўжалигининг юксак даражада ривожланган тармоғига айлантириш учун ҳамма зарур ишларни қиладилар, гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар етиштиришни анча кўпайтиришни таъминлайдилар, КПСС XXVI съезди қарорларини амалга оширишга муносиб ҳисса қўшадилар деб қатъий ишонч билдиради.

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ Москвага қайтиб келди

ГФР федерал канцлери Г. Шмидтнинг таклифига биноан Германия Федератив Республикасида бўлган КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев 25 ноябрь куни Москвага қайтиб келди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари И. В. Архипов ўртоқ Л. И. Брежнев билан бирга қайтиб келдилар.

Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромида ўртоқ Л. И. Брежневни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари Ю. В. Андропов, М. С. Горбачев, А. П. Кириленко, А. Я. Пельше, М. А. Суслов, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, К. У. Черненко, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар П. Н. Демичев, В. В. Кузнецов, М. С. Соломенцев, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари И. В. Капитонов, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, К. В. Русаков, КПСС Марказий Комитетининг аъзолари К. М. Боголюбов, Б. П. Бугаев, В. Ф. Мальцев, Г. С. Павлов, Н. М. Пегов, Г. К. Цинев, Г. Э. Цуканов, Н. А. Шчелоков, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидатлар В. А. Голиков, М. Холов, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзолари С. А. Лосев, В. М. Фалин, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг референти Е. М. Самотейкин кутиб олдилар.

КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчилари А. М. Александров, А. И. Блатов, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири Л. М. Замятин, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари А. Г. Ковалев, КПСС Марказий Комитети ишлар мудирининг ўринбосари М. Е. Могилевец, СССР Ташқи ишлар министрлигининг бўлим мудири А. П. Бондаренко ҳам ГФРдан қайтиб келдилар.

Кутиб олувчилар орасида ГФРнинг СССРдаги муваққат ишлар вакили Х. Хубер, ГФР элчихонасининг дипломатик ходимлари бор эди.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ТЎРТИНЧИ СЕССИЯСИ

ЎН БИРИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИКДА ВА 1982 ЙИЛДА ЎЗБЕКИСТОН ССРНИ ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШ ДАВЛАТ ПЛАНИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, республика Госплани раиси депутат Қ. А. АҲМЕДОВ доклади

Ҳурматли депутат ўртоқлар! 1981 йил тарихда жуда катта воқеа рўй берган йил бўлиб қолади — шу йили КПССнинг XXVI съезди бўлиб ўтди. Бу съезд ҳар томонлама чуқур таҳлил этиш, тажрибани ижодий тарзда умумлаштириш асосида жамиятимизнинг коммунистик қурилиш йўлидан олға ҳаракат қилиб бориш истиқболларини белгилаб берди.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитети 1981 йил ноябрь Пленумида сўзлаган нутқида, СССР Олий Совети VI сессиясининг материалларида съезддан кейинги даврда бажарилаётган буюк ишларнинг натижалари аниқ-равшан кўрсатиб берилди, партия билан халқимиз амалга ошириш учун ўзининг бутун куч-ғайратини сафарбар қилиши лозим бўлган вазифалар ўртага қўйилди.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми маъқуллаган ва СССР Олий Совети тасдиқлаган беш йиллик планда ўн биринчи беш йилликнинг асосий вазифаси аниқ баён қилинди. Бу вазифа — халқ хўжалигини барқарор, тез ривожлантириш, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш ва экономикани интенсив ривожланиш йўлига кўчириш, ишлаб чиқариш потенциалидан янада оқилона фойдаланиш, ресурсларнинг ҳамма турларини ҳар томонлама тежаш ва иш сифатини яхшилаш асосида совет кишиларининг фаровонлигини янада ўстиришни таъминлашдан иборат.

Барча совет кишилари каби Ўзбекистон ССР меҳнаткашлари ҳам партиямизнинг экономикани янада юксалтириш, ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишни ва халқ фаровонлигини муттасил ўстиришни таъминлаётган бош йўлини астойдил маъқулламоқдалар.

Ҳозирги ўн биринчи беш йиллик мазкур улуғвор мақсадга эришиш йўлида муҳим босқич бўлади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми бугун ўз ишини туталлаганлиги сизларга маълум. Пленум КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленумининг якунларини муҳокама қилди, шу беш йилликда ва 1982 йилда республиканинг иқтисодий ва социал ривожлантириш планлари лойиҳаларини кўриб чиқди ва асосан маъқуллади. Ўртоқ Ш. Р. Рашидовнинг докладида ноябрь Пленумининг қарорлари асосида олдимизда турган энг муҳим вазифалар ва уларни амалга оширишнинг конкрет йўллари белгилаб берилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан сизларнинг муҳокамангизга қўйилган план лойиҳаларининг кўрсаткичлари беш йилликда ва 1990 йилгача бўлган даврда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг Асосий йўналишларидан келиб чиқадиган топшириқларга тамомила мувофиқ бўлиб, КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съездининг экономикани янада ривожлантириш, халқнинг турмуш даражасини ошириш тўғрисидаги қарорларнинг бажарилишини таъминлайди.

Планларни тайёрлаш вақтида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукуматининг халқ хўжалигини ривожлантириш масалалари юзасидан қабул қилган қарорлари, министрликлар ва идораларнинг, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг таклифлари ҳисобга олинди. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ва бошқа илмий-тадқиқот ташкилотлари бу ишга кенг жалб этилди.

Планни тузиб чиқиш олдидан Марказий Комитет, унинг бюроси кенг миқёсда иш олиб бордилар. Улар бир қанча принципиал мулоҳазаларини айтдилар ва маслаҳатлар бердилар.

Ўн биринчи беш йиллик план лойиҳаси ўтган беш йилликда КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг катта ёрдами, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, партия, совет, хўжалик ва жамоат ташкилотларининг кенг кўламдаги сиёсий ва ташкилотчилик ишлари туфайли, ишчилар синфининг, колхозчи деҳқонлар ва зиёлиларнинг фидокорона меҳнати туфайли эришилган ажойиб муваффақиятларга таянади.

Ўнинчи беш йилликнинг асосий социал-иқтисодий вазифалари муваффақиятли бажарилди, деб зўр мамнуният ва ифтихор билан гапириш мумкин.

Халқ хўжалигини ривожлантириш соҳасида энг муҳим кўрсаткичларнинг ўсиш суръатлари қуйидагича бўлди: ялпи ижтимоий маҳсулот 30,6 процент, миллий даромад 29,3 процент кўпайди. Республиканинг асосий фондлари 19 миллиард сўм миқдорида ўсди ва ҳозирги вақтда 56 миллиард сўмдан ҳам ошиб кетди.

Экономиканинг тармоқ структурасида сифат жиҳатидан катта силжишларга эришилди. Ялпи ижтимоий маҳсулот ва миллий даромадда саноатнинг ҳиссаси кўп даража ортди. Беш йил мобайнида саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми 27,4 процент ўсди. Халқ истеъмол қиладиган молларни ишлаб чиқариш илдам суръатлар билан юксалди. Кенг истеъмол молларини ишлаб чиқариш 45,5 процент кўпайди.

Қишлоқ хўжалигида ва хусусан пахтачилик соҳасида катта натижаларга эришилди. Мамлакатимиз беш йил ичида 28,5 миллион тонна Ўзбекистон пахтасини олди. Бу — беш йиллик планда мўлжалланганидан 932 минг тонна ва тўққизинчи беш йилликдагига нисбатан 4 миллион тонна ортиқдир. Етиштирилган доннинг ўртача йиллик миқдори 2,2 баравар, сабзавот 1,8, гўшт қарийб учдан бир қисми миқдорида, сут 1,4, тухум 1,6 баравар кўпайди.

Ўтган беш йилликда аҳолининг фаровонлиги тобора ўсди. Аҳоли жон бошига ҳисоблаганда реал даромадлар 17 процент ошди. Ижтимоий истеъмол фондлари 36,8 процент кўпайди. Истеъмол моллари 1,4 баравар кўпроқ сотилди, маиший хизмат кўрсатиш ҳажми 75 процент ўсди.

Уй-жой қурилиши кенг миқёсда олиб борилди, халқ маорифи, маданият, соғлиқни сақлаш ва спортни ривожлантириш соҳасида катта муваффақиятларга эришилди.

Буларнинг ҳаммаси вужудга келтирилган улкан иқтисодий ва илмий-техника потенциалидан, ҳозирги вақтда республикамиз ихтиёрида бўлган катта имкониятлар ва ресурслардан тўлиқ фойдаланиш асосида халқ хўжалигини янада юксалтириш учун мустаҳкам пойдевор бўлиб хизмат қилади.

Ўн биринчи беш йиллик планининг принципиал қоидалари ва вазифалари умуман қуйидагилардан иборат, деб кўрсатиш мумкин:

— аҳолининг моддий ва маданий турмуш даражасини янада ўстириш мақсадини кўзда тутган кенг программани амалга ошириш;

— тармоқ структурасини такомиллаштириш, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, экономикани балансли ривожлантириш ва хўжаликни комплекс юксалтиришни таъминлаш асосида ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини бутун чоралар билан ошириш;

— минерал хом ашё ва меҳнат ресурсларидан, мавжуд ишлаб чиқариш потенциалидан ва аввало, ўнинчи беш йилликда ишга туширилган қувват ҳамда фондлардан тўлароқ фойдаланиш;

— партиянинг қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, озиқ-овқат программасини ҳал этишга қаратилган ва узоқ муддатга мўлжалланган аграр сиёсатини изчил амалга ошириш;

— халқ хўжалигини бошқаришни, ишлаб чиқарувчи кучларни территориал ташкил қилиш ва жойлаштиришни янада такомиллаштириш;

— Ўзбекистоннинг Бутуниттифоқ меҳнат тақсимотидаги ролини кучайтириш ва мамлакатнинг ягона халқ хўжалиги комплексига республикамизнинг қўшадиган ҳиссасини кўпайтириш.

Шу беш йилликка мўлжалланган вазифалар биринчи марта ўн йиллик истиқбол билан маҳкам боғланган ҳолда ишлаб чиқилди. Бу эса иқтисодий сиёсатни амалга оширишда давомийлик принципини сақлаб қолиш, экономиканинг асосий проблемаларини ҳал этиш йўллари ва методларини аниқ белгилаб олиш, бутун планлаштириш системасининг самарадорлигини тубдан ошириш имконини яратиб берди.

Ўзбекистон ССРнинг аҳолиси (ўртача йиллик ҳисобда) беш йиллик ичида 15,3 процент кўпайиб 18,4 миллион кишини ташкил этиши план лойиҳасида кўзда тутилган. Шунга мувофиқ, меҳнат ресурслари ҳам ортиб боради. Бу эса халқ хўжалигини ривожлантириш соҳасида белгиланган марраларга эришишнинг энг муҳим омилларидан биридир.

Беш йилликда ялпи ижтимоий маҳсулотни 8,7 миллиард сўм миқдорида кўпайтириш ва 1980 йилнинг охиридаги 34,2 миллиард сўм ўрнига 42,9 миллиард сўмгача етказиш мўлжалланди. Миллий даромад 4,2 миллиард сўм ёки 26,1 процент кўпайтирилади.

Самарадорлик ва иш сифатини ошириш юзасидан белгиланган йўлга мувофиқ экономиканинг ҳамма тармоқларини асосан интенсив омиллардан фойдаланишга кўчириш масаласига алоҳида эътибор берилди. Бу чора социал-иқтисодий проблемаларни ҳал этишнинг энг муҳим шартидир. Шу мақсадда меҳнат унумдорлигини ошириш соҳасида катта топшириқлар бериш: меҳнат унумдорлигини саноатда 23 процент, қишлоқ хўжалигида 21 ва қурилишда 16 процент кўпайтириш кўзда тутилади. Бу эса меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан маҳсулотнинг кўп қисмини ишлаб чиқариш ва қурилиш-монтаж ишларининг ҳаммасини бажариш имконини беради.

Фан-техника тараққиётини янада жадаллаштириш, янги техника ва технологияни жорий этиш, ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаш ва автоматлаштириш тадбирларини амалга ошириш планлаштирилди.

Қувватлардан ва асосий фондлардан янада оқилона фойдаланиш, ишга тушириладиган янги қувватларни ўз вақтида ўзлаштириш — ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш учун муҳим аҳамиятга эгадир. Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг 1981 йил ноябрь Пленумида сўзлаган нутқида бу масалага алоҳида эътибор берди.

План лойиҳасида ишлаб турган корхоналарнинг қувватидан фойдаланишни юксак даражага кўтариш, лойиҳаларда белгиланган янги қувватларни тезроқ ўзлаштириш кўзда тутилган. Шу беш йилликда саноат маҳсулоти ўсишининг бешдан тўрт қисмига қувватлардан яхшироқ фойдаланиш, ишлаб турган корхоналарни техника билан қайта қуроллантириш, уларни реконструкция қилиш ва кенгайтириш каби интенсив омиллар ҳисобига эришиш мўлжалланди.

Планда капитал маблағлардан олинадиган самарани кўпайтириш, маблағ ва ресурсларни ишга тушириладиган энг муҳим қурилишларга сарфлаш, қурилиш муддатлари ва қийматини қисқартириш кўзда тутилган. Бу ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг муҳим омилидир.

Партия ва ҳукуматнинг тегишли қарорлари асосида хўжалик механизми ва планлаштиришни янада такомиллаштириш юзасидан планда белгиланган тадбирлар катта аҳамиятга эгадир. Бу тадбирларнинг бир қисми республикадаги корхоналарнинг ишлаб чиқариш фаолиятида амалга оширилди. Бу соҳадаги ишлар беш йилликнинг кейинги йилларида ҳам давом эттирилади ва кучайтирилади.

Маҳсулотнинг техникавий даражасини ва сифатини ошириш — асосий вазифаларнинг биридир. Олий сифат категориясидаги саноат буюмлари ишлаб чиқариш ҳажмини уч баравардан зиёд кўпайтириш мўлжалланди. Аттестациядан ўтказиладиган ялпи маҳсулотнинг умумий ҳажмида эса бундай буюмларнинг ҳиссаси 1980 йилдаги 22 процент ўрнига 47 процентгача оширилади.

Янги беш йиллик планнинг ўзига хос муҳим хусусияти яна шундан иборатки, қишлоқ хўжалигини, саноатнинг унга хизмат кўрсатадиган тармоқларини, шунингдек, қишлоқ хўжалик хом ашёсини тайёрлаш, сақлаш, ташиш ва қайта ишлаш билан боғланган соҳаларни ўз ичига қамраб олган аграр-саноат комплексини балансланштирилган тарзда ривожлантириш масалалари бу планда биринчи марта ишлаб чиқилди.

Беш йилликнинг асосий вазифаси халқ фаровонлигини янада юксак даражага кўтаришдан иборат. План лойиҳаси ана шу вазифага асосланган социал тараққиёт программасини тўлиқ амалга оширишни кўзда тутади.

План лойиҳасига доир батафсил материаллар сизларга тақдим этилганлиги сабабли шу беш йилликда республика халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий кўрсаткичларига қисқача тўхталиб ўтишга ижозат берасиз.

Кўп тармоқли **саноат** экономикани ривожлантириш ва халқнинг турмуш даражасини юксалтиришда етакчи роль ўйнайди. Бу саноатнинг ялпи ижтимоий маҳсулотдаги ҳиссаси анча ортиб, қарийб 58 процентга етади. 1985 йилда саноат маҳсулотининг ҳажми 20,6 миллиард сўмлик бўлиб, 1980 йилдаги даражадан 30 процент ортиқдир. Ишлаб чиқариш воситаларини ишлаб чиқариш («А» группаси) 27,7 процент, истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш эса («Б» группаси) 36,4 процент ортади. Истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш суръатларининг тезлаштирилиши КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съездининг йўл-йўриқларига тамомила мувофиқ равишда планнинг социал йўналиши кучайтирилганлигини тасдиқлайди.

Ёқилғи энергетика комплексини ривожлантиришга катта эътибор берилади. **Электр энергия** ишлаб чиқаришни 29,7 процент кўпайтириб, 1985 йилда 44 миллиард киловатт соатга етказиш планлаштирилмоқда. **Кўмир** қазиб чиқариш 26,7 процент ортади. Табиий газ қазиб олиш кўпайтирилади, газ саноати маҳсулотларини эса 40,2 процент ўстириш белгиланади, ёқилғи саноатининг бошқа тармоқлари янада ривожлантирилади.

Бу йил ишга туширилган 590 минг киловатт энергетика қувватига қўшимча равишда беш йиллик охирига бориб, Андижон ва Туямўйин ГЭСлари, Муборак ТЭЦи ва 2-Ангрен ГРЭСи, жами қарийб миллион киловатт қувватли станциялар ишга туширилади. Ангрен кўмир разрезини реконструкция қилиш ишлари давом эттирилади ва бу ерда янги қувватлар ишга туширилади. Газни комплекс қайта ишлаш, олтингугуртни ва газдан олинадиган бошқа моддаларни ишлаб чиқариш қувватлари кенгайтирилади. Юқори вольтли янги линияларни, газ қувурлари ва газ омборларини ишга тушириш планлаштирилмоқда.

Қора металлургияни тез суръатлар билан ривожлантириш кўзда тутилди. Бу тармоқда маҳсулот ишлаб чиқариш 1980 йилдагига нисбатан 73,6 процент, шу жумладан, аҳоли учун керакли моллар ишлаб чиқариш қарийб 75 процент кўпайтирилади. Пўлат қуйиш қарийб икки баравар, прокат ишлаб чиқариш 3,5 баравар ортади.

Рангли металлургияда маҳсулот ишлаб чиқаришни 17,5 процент ошириш планлаштирилмоқда. Мис, молибден, иккиламчи алюминий, рангли металлар прокати, қаттиқ қотишмалар ва бошқа маҳсулотларни ишлаб чиқариш кўпайтирилади.

Химия ва нефть химияси саноатида маҳсулот ишлаб чиқариш илдам суръатлар билан кўпайтирилаверади. Бу саноатда ишлаб чиқариш ҳажми 75 процент ўсади ва қарийб 1,5 миллиард сўмга етказилади. Гербицидлар ишлаб чиқариш икки баравардан зиёд, кимёвий тола, ип ва олтингугурт ишлаб чиқариш 82 процент кўпайтирилади. Минерал ўғит ишлаб чиқариш 1,5 баравар ортиб, 1985 йилда 9,7 миллион тоннани ташкил этади.

Машинасозликда маҳсулот ишлаб чиқариш 45,1 процент ўсади. МТЗ—80Х тракторларини ишлаб чиқариш 40 процент кўпайиб, 6,3 минг донага етказилади. Электр двигателлар ишлаб чиқариш 45 процент, кўтарма транспорт механизмлари, пахта тозалаш саноати учун керакли технология ускуналари ва автоматлаштириш воситаларини ишлаб чиқариш 1,4 баравар, химиявий ускуналар, трансформаторлар ва компрессорлар ишлаб чиқариш 1,3 баравар кўпайтирилади.

Машинасозлик корхоналарида истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришни кўпайтиришга алоҳида эътибор берилади. Беш йилликда истеъмол моллари 54 процент, шу жумладан, холодильниклар 3,4 баравар, хрусталдан ясалган яхши навли идишлар 1,7 баравар кўпроқ ишлаб чиқарилади ва ҳоказо.

Шу беш йилликда ортиб бораётган меҳнат ресурсларини жалб этиш мақсадида бир қанча янги машинасозлик корхоналари қуриладн, шунингдек, ишлаб турган бир қатор корхоналар реконструкция қилинади ва кенгайтирилади.

Бинокорлик материаллари саноати олдига капитал қурилишнинг ўсиб бораётган эҳтиёжларини тўлароқ қондириш ва минерал хом ашёнинг бой запасларидан яхшироқ фойдаланиш вазифаси қўйилди. Шу соҳанинг маҳсулоти 26,4 процент кўпайтирилади, шу жумладан цемент 1,3 баравар, ғишт, мармар ва гранитдан ясалган безак материаллар 1,4, шифер 1,5, ғовак тўлдиргич моддалар 2,2 баравар кўпроқ ишлаб чиқарилади.

Партия белгилаб берган социал программанинг бажарилиши **халқ истеъмол қиладиган моллар** ишлаб чиқаришни кўпайтириш билан чамбарчас боғланган. Шу беш йилликда бундай молларни ишлаб чиқариш 36,4 процент кўпайтирилади ва 1985 йилда 5,7 миллиард сўмга етказилади. Илгари халқ истеъмол қиладиган молларни ишлаб чиқармаган корхоналар бундай молларни ишлаб чиқаришга жалб этилади ва шундай корхоналарнинг сони беш йилликнинг охирига бориб ҳозирги кундаги 894 тадан 1100 тага етказилади.

Беш йилликда энг муҳим молларни ишлаб чиқариш қуйидаги миқдорларда кўпайтирилади: ички трикотаж ва пайпоқ 2,1 баравар, газламанинг ҳамма турлари 1,9, мебель ва юқори сифатли идишлар 1,7, оқ газлама 1,8 баравар, гилам ва поёндозлар 34,1 процент кўпроқ ишлаб чиқарилади.

Республиканинг демографик хусусиятлари эътиборга олиниб, болалар учун мўлжалланган молларни тез орада кўпроқ ишлаб чиқариш планлаштирилмоқда. Болалар мебеллари ва ўрин-чойшаблари 2,8, колготкалар 1,8, ўйинчоқлар 1,4 баравар кўпроқ ишлаб чиқарилади ва ҳоказо.

Енгил саноат аҳоли учун керакли молларни ишлаб чиқаришда етакчи роль ўйнайди. Бу соҳадаги ўсиш суръатлари (пахта тозалашдан ташқари) 36,8 процентни ташкил этади, 1985 йилда эса 3,8 миллиард сўмлик истеъмол моллари ишлаб чиқарилади. Хом ашё ресурслари ҳисобга олиниб, ип газлама саноатини ривожлантиришга алоҳида эътибор берилади. Андижондаги ип газлама комбинати ва Бухоро тўқимачилик комбинатининг иккинчи навбати ишга туширилади. Жиззахда ип йигириш фабрикаси қурилиши ниҳоясига етказилади ва йигириш-пайпоқ фабрикаси қурилади. Нукусда ип газлама комбинати қурила бошлайди. Ип газлама комбинатларининг 35 филиалини, 10 та трикотаж корхонаси ва бошқа бир қанча корхоналарни ишга тушириш кўзда тутилган.

Маҳаллий саноат истеъмол буюмларини кўпроқ ишлаб чиқаришда муҳим ўрин олади. Маҳаллий саноат министрлигига қарашли корхоналарнинг маҳсулоти 57 процент ортади ва 1985 йилда 645 миллион сўмни ташкил этади. Маҳаллий хом ашё ва саноат чиқиндиларидан яхши фойдаланишга катта эътибор берилади. Ана шу ресурслардан тайёрланадиган моллар икки баравар ортиб, беш йилликнинг сўнгги йилида қарийб 300 миллион сўмга етади.

Аҳолининг озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган талаб-эҳтиёжларини тўлароқ қондириш учун **гўшт-сут саноатида** маҳсулот ишлаб чиқаришни 28 процент, **балиқчилик** хўжаликларида 26,9 ва **резаворлар саноатида** 29,9 процент кўпайтириш планлаштирилмоқда. Гўшт ва гўшт маҳсулотлари ишлаб чиқариш 1,5 баравар, мол ёғи 48,8 процент, сут маҳсулотлари 1,3 баравар, ёрма 1,5, балиқ ва балиқ маҳсулотлари 1,4, кондитер маҳсулотлари 1,2 баравар кўпайтирилади.

Халқ хўжалигини ва аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари ҳамда хом ашё билан мустаҳкам равишда таъминлаши лозим бўлган **аграр-саноат комплекси** республиканинг экономикасида катта аҳамиятга эгадир. Ҳозирги вақтда асосий ишлаб чиқариш фондларининг 44 процентгача бўлган миқдори, ялпи ижтимоий маҳсулотнинг 42 процентидан кўпроғи ва ижтимоий ишлаб чиқаришда банд бўлган кишиларнинг қарийб ярми аграр-саноат комплекси тармоқлари ҳиссасига тўғри келади.

Қишлоқ хўжалиги аграр-саноат комплексининг асосий таркибий қисмидир ва озиқ-овқат программасини амалга ошириш учун негиз бўлиб хизмат қилади. Қишлоқ хўжалигининг маҳсулоти йилига ўрта ҳисобда 17 процент ортади. Ўзбекистон бундан буён ҳам мамлакатнинг асосий пахта базаси бўлиб қолади. Пахтачилик эса республика қишлоқ хўжалигининг асосий тармоғидир.

Бир йил ичида ўрта ҳисобда 5,9 миллион тонна, 1985 йилда эса 6 миллион тонна пахта етиштириш планлаштирилмоқда. Пахтанинг ингичка толали навларини етиштиришда республиканинг етакчилик роли кучая боради, беш йилликнинг охирига бориб ингичка толали пахтанинг миқдори 450 минг тоннага етказилади ва 1980 йилдагига нисбатан 25,9 процент ортади.

Бутуниттифоқ аҳамиятига молик бўлган хом ашёнинг бошқа техникавий турларини ҳам анча кўпайтириш мўлжалланмоқда.

Пахтачиликни ва бошқа хом ашё тармоқларини ривожлантириш билан бир қаторда озиқ-овқат соҳаларини ҳам жадал суръатлар билан юксалтириш белгиланади. Озиқ-овқат программасини амалга ошириш ана шу соҳаларнинг ривожлантирилишига боғлиқдир. 1985 йилга бориб дон етиштириш 3,2 миллион тонна ёки 27,1 процент, шу жумладан шоли 617 минг тонна ёки 21,5 процент, маккажўхори 1,7 миллион тоннадан ортиқ ёки 40,3 процент кўпайтирилади. Етиштириладиган картошканинг ўртача йиллик миқдори 47 процент, сабзавот-полиз маҳсулотлари 22, мева 23,8, узум 56,1, гўшт (тирик вазнда) 34,2, сут 29,3, тухум 56,2 процент ортади.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини давлат йўли билан харид қилиш ҳажмлари лойиҳага мувофиқ ишлаб чиқаришни юксалтиришни назарда тутиб белгиланади. 1985 йилда 6 миллион тонна пахта, 1,2 миллион тонна дон, шу жумладан 465 минг тонна шоли, 320 минг тонна каноп, 2 миллион 610 минг тонна картошка, сабзавот ва полиз маҳсулотлари, 365 минг тонна мева, 625 минг тонна узум, 32 минг тонна тамаки, 30 минг тонна пилла, 350 минг тонна чорва ва парранда гўшти, 1 миллион тонна сут, 1миллиард 300 миллион дона тухум, 2 миллион 250 минг дона қоракўл тери, 28,5 минг тонна жун харид қилинади.

Ишлаб чиқаришни тобора интенсивлаш, қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш йўли билан маҳсулот ишлаб чиқариш ва тайёрлаш юзасидан белгиланган кўрсаткичларга эришиш таъминланади. Беш йилликда 485 минг гектар янги ерлар ўзлаштирилади ва суғорилади, 400 минг гектар экинзорнинг мелиорация ҳолати яхшиланади, 300 минг гектар ер яхши текислаб олинади, 878 минг гектар майдонда суғориш системалари қайта қурилади. Колхоз ва совхозларга 79 минг трактор, 36 мингдан ортиқ юк автомобили, 4,4 минг дон йиғиш комбайни ва кўплаб бошқа хилдаги техника етказиб берилади.

Ишлаб чиқаришни тобора химиялаштиришга катта эътибор берилади. 1985 йилда 5,2 миллион тоннадан зиёд минерал ўғит, кўп миқдорда гербицид, заҳарли химикатлар ва дефолиантлар етказиб берилади.

Чорвачиликни интенсивлаш мақсадида чорва мол боқиб семиртириладиган ва сут етиштириладиган бир қанча комплексларни, гўшт ва тухум тайёрланадиган паррандачилик фабрикаларини қуриш ва кенгайтириш мўлжалланди.

Аграр-саноат комплексининг **қайта ишлаб берувчи тармоқлари** янада ривожлантирилади. **Пахта толасини ишлаб чиқариш** 6,3 процент ортади ва 1985 йилда 1 миллион 856 минг тоннага етказилади. **Озиқ-овқат саноати** маҳсулотининг ҳажми асосан ишлаб чиқариш қувватларини иш билан тўла таъминлаш, хом ашё ресурсларидан яхши фойдаланиш ва айни вақтда буюмларнинг сифатини ошириш ва хилларини кенгайтириш йўли билан 29,4 процент кўпайтирилади. **Ун-ёрма саноатида** маҳсулот ишлаб чиқариш 37,2 процент, **омухта ем ишлаб чиқариш** 20,5 процент ортади.

План лойиҳаси ишлаб чиқариш инфраструктураси тармоқларини жадал ривожлантиришни ва аввало, **жамоат транспорти** барча турларининг самарадорлигини оширишни кўзда тутади.

Темир йўл транспортида темир йўлни электрлаштириш, иккинчи йўлларни қуриш, станциялар хўжалигини ривожлантириш, вокзаллар қуриш ҳамда уларни реконструкциялаш соҳасидаги ишлар давом эттирилади. Беш йилликда станцияларга олиб келадиган 200 километрдан ортиқ йўл қурилади. Юк ташиш ҳажми 15,5 процент, пассажирлар ташиш 12 процент кўпайтирилади.

Автомобиль транспортида юк ташиш 32 процент, пассажирлар ташиш 35 процентдан зиёд ортади. 1000 километр узунликда автомобиль йўллари қурилади ва реконструкция қилинади.

Ҳаво транспортининг пассажир обороти асосан узоқ масофага ташиш ҳисобига 31 процент кўпайтирилади. Республиканинг ҳаво йўлларида тежамли ва жуда қулай ИЛ-62, ТУ-154, ТУ-134, ЯК-42 самолётлари кўпроқ қатнаб туради. Бир қатор янги аэровокзаллар ва учиш-қўниш йўлларини қуриш планлаштирилади.

Алоқа, радиоэшиттириш ва телевидение янада ривожлантирилади. Шаҳар телефон станцияларининг қуввати 294 минг номер, қишлоқ телефон станцияларининг қуввати эса 131 минг номер кўпайтирилади. Шаҳарлараро телефон каналларининг узунлиги икки баравар оширилади ва 1 миллион 868 минг канал-километрни ташкил этади. Беш область марказида алоқа уйлари, Тошкент шаҳрида радио-телевизион станция, Бухоро, Қўқон, Гулистон ва Қўнғиротда телеретрансляторлар ва бошқа бир қанча объектлар ишга туширилади.

Капитал қурилиш — беш йилликнинг ҳал қилувчи соҳаларидан биридир. КПСС XXVI съездининг ва Ўзбекистон Компартияси XX съездининг шу соҳадаги ишларни анча яхшилаш тўғрисидаги талабига мувофиқ, план лойиҳасида **капитал маблағларнинг берадиган самарасини** анча ошириш, маблағ ва ресурсларни кўпроқ маҳсулот олишни таъминлайдиган ишлаб чиқариш қувватлари ва корхоналари қуришга тўплаш масаласига алоҳида эътибор берилди.

Капитал маблағларнинг умумий ҳажми 28 миллиард 131 миллион сўм миқдорида белгиланди. Бу — ўтган беш йилликдагига нисбатан 18 процент ортиқдир. Шу билан бирга ишга тушириладиган объектларга сарфланадиган маблағларнинг миқдори 54 процентдан 70 процентгача кўпайтирилади.

Маблағларнинг 85 процентчаси ўткинчи қурилишларга сарф қилинади. Бу эса айни бир вақт ичида қурилаётган объектлар сонини 1980 йилдаги 2798 тадан 1985 йилда 2130 тагача ёки 24 процент қисқартириш имконини беради. Ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилиш ва техника билан қайта қуроллантириш учун сарфланадиган маблағлар 27 процент кўпайтирилади. Уларнинг корхоналар қурилишидаги ҳиссаси эса 26 процентдан 29 процентгача оширилади.

Иттифоқ-республика ва республика бюджети бўйича битказилмай қолган қурилиш анча камайтирилади ва 1980 йил ҳисоботида кўрсатилган 62 процент ўрнига беш йилликнинг охирида 55 процентни ташкил этади.

Капитал маблағлар структурасини такомиллаштириш борасида саноатни ривожлантиришга сарф қилинадиган маблағларнинг ҳажми ғоят кўпайтирилади: 1976—1980 йиллардаги 5,2 миллиард сўмдан 7,4 миллиард сўмгача, ёки 43 процент, шу жумладан, қора ва рангли металлургияга ажратиб бериладиган маблағлар 1,9 баравар, машинасозликка мўлжалланган маблағлар 1,8, химия саноатига мўлжалланган маблағлар 1,5 баравар ортади. Халқ истеъмол қиладиган молларни ишлаб чиқарадиган барча тармоқлардаги корхоналарни қуриш суръатлари икки баравар жадаллаштирилажаги диққатга сазовордир.

Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш учун бажариладиган ишларнинг бутун комплекси бўйича 12,3 миллиард сўм, шу жумладан, давлат маблағларидан 10,6 миллиард сўм ажратиб берилади. Бу маблағлар ўнинчи беш йилликдагига нисбатан 11 процент кўпайтирилади. Бундан корхоналар қурилишига 9 миллиард 150 миллион сўм, ёки халқ хўжалигининг ишлаб чиқариш соҳасини ривожлантириш учун ажратиб бериладиган маблағларнинг қарийб ярми сарф қилинади.

Корхоналар қурилишини тобора индустрлаштириш жараёнида ишлаб чиқариш базасини мустаҳкамлаш ва **қурилиш индустриясини** ривожлантириш мўлжалланади. Йиғма темир-бетон 1,2 баравар, қурилиш металл конструкциялари 1,7, енгил ва ғовак бетонлардан конструкция ва деталлар 1,5 баравар кўпроқ ишлаб чиқарилади. Ҳажмли-блок уйсозлиги ва асбоцемент панеллар заводлари қурилишини ниҳоясига етказиш, шунингдек бу тармоқнинг ишлаб турган корхоналарини реконструкция қилиш планлаштирилмоқда.

План лойиҳасида минерал-хом ашё базасини янада ривожлантириш мақсадида **геология-қидирув ишларини** кенгайтириш ҳақида топшириқлар бериш кўзда тутилган. Шу мақсадда 1 миллиард 40 миллион сўм, ўнинчи беш йилликдагига нисбатан 26,5 процент кўп маблағ ажратиб берилади. Рангли ва қимматли металларни, кўмир конларини қидириб топиш, шунингдек нефть ва газ конларини чуқур пармалаштириш соҳасидаги ишлар кучайтирилади.

Экономиканинг тез суръатлар билан ривожлантирилиши, ишлаб чиқариш самарадорлигининг оширилиши **социал ривожланиш ва халқ фаровонлигини юксалтириш** программасини амалга ошириш учун мустаҳкам негиз яратиб беради. Беш йилликда республика аҳолисининг пул даромадлари 33 процент кўпаяди ва 17,9 миллиард сўмдан ошиб кетади, жамоат фондларидан тўлов ва енгилликлар 33,4 процент ортиб, 6,6 миллиард сўмни ташкил этади. Аҳолининг жон бошига тўғри келадиган реал даромадлари 1980 йилдагига нисбатан 17,7 процент кўпаяди.

Шу беш йилликда:

— айрим тармоқларда тунги вақтдаги иш учун меҳнатга тўланадиган қўшимча ҳақ миқдори янада оширилади;

— колхозчиларга ишчи ва хизматчилар учун бериладиган минимал отпуска даражасида ҳар йилги ҳақ тўланадиган отпусканинг минимал муддати белгиланади;

— ишлаб турган аёлларнинг меҳнат, турмуш ва дам олиш шароитлари янада яхшиланади.

Давлат ва кооператив савдосининг чакана товар обороти халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқариш ҳажмини, уларнинг ресурслари ортганлигини ва аҳоли харид қувватининг ошганлигини назарда тутиб лойиҳалаштирилди. Чакана товар обороти 41 процент (таққослаб олинган нархларда) ўсиб, 1985 йилда 14 миллиард 750 миллион сўмга етади.

Товар оборотининг структураси яхшиланади. Беш йиллик даврида гўшт, сут маҳсулотларини, сабзавот-полиз маҳсулотларини, картошка, мева ва узум истеъмол қилиш кўпаяди.

Умумиттифоқ фондига етказиб бериладиган сабзавот-полиз маҳсулотлари, мева ва узум миқдори ортади.

Коммунал хўжаликни ривожлантиришга катта эътибор берилади. Шаҳарларда, шаҳар типидаги посёлкаларда ва қишлоқ район марказларида водопровод қуриш ва уларни кенгайтириш давом эттирилади. Канализация ва теплофикация хўжалигини ривожлантириш учун талайгина маблағ сарф қилинади. Бундан мақсад — катта ва ўртача катталикдаги шаҳарларда, шунингдек бошқа шаҳарларда кўп қаватли бинолар қурилаётган районлар ва жамоатчилик марказларида ана шу хўжаликнинг шохобчаларини кўпайтиришдир. Уй-жой фондини ва коммунал-маиший хизмат объектларини газлаштириш ҳамда электрлаштириш янада ривожлантирилади.

Тошкент метрополитени иккинчи линиясининг 8,6 километр узунликдаги биринчи навбатдаги қурилиши ниҳоясига етказилади ва унинг 9 километр узунликдаги иккинчи навбатини қуриш давом эттирилади.

Уй-жой қурилиши кенг кўламда амалга оширилади. Барча манбалар ҳисобига умумий саҳни 30,8 миллион квадрат метрдан ортиқ ёки ўтган беш йилликдагидан 18 процент зиёд уй-жой, шу жумладан, қишлоқ жойларда 17,1 миллион квадрат метрлик уй-жой қурилади. Уй-жой қурилиши кооперативлари ҳисобига 2,3 миллион квадрат метрлик уй-жой барпо этилади. Бу — ўнинчи беш йилликдаги кўрсаткичдан икки баравар ортиқдир.

Маориф, маданият ва соғлиқни сақлаш ишлари юксак марраларга кўтарилади, уларнинг моддий базаси мустаҳкамланади. 479 минг ўринли умумий таълим мактабларини ишга тушириш мўлжалланди. Бу мактабларда ўқувчилар сони 472 минг нафар кўпайтирилади ва 1985 йилда 4,3 миллион кишини ташкил этади. Мактабгача тарбия муассасаларида ўринлар сони 462 мингга кўпайиб, уларга жалб этиладиган болалар сони қарийб 12 процент ортади. Бу эса меҳнатга қобилиятли аёлларни ижтимоий ишлаб чиқаришга жалб қилишга ёрдам беради.

Олий ва ўрта махсус ўқув юртларида студентлар сони 83 минг нафар кўпайиб, 600 минг кишига етказилади. 14 та янги ихтисос бўйича олий маълумотли мутахассислар ва техникумларда 12 ихтисос бўйича мутахассислар қўшимча равишда тайёрланади. Республиканинг бир қатор олий ўқув юртларида янги филиалларини очиш мўлжалланди.

Республиканинг демографик хусусиятлари, янги корхоналар қурилиши ва малакали ишчи кадрларга талаб-эҳтиёжнинг ўсиб бораётганлиги ҳисобга олиниб, ҳунар-техника системасини янада ривожлантириш кўзда тутилади. Ҳунар-техника билим юртларини битириб чиқувчилар сони 1,4 баравар ортади ва беш йилликда 700 минг кишини ташкил этади. Бундан ташқари, бевосита ишлаб чиқаришнинг ўзида тайёрланадиган ишчи кадрлар 8,2 процент кўпайиб, 1 миллион 117 минг кишини ташкил этади.

Маданий-оқартув муассасалари шохобчаларини, оммавий кутубхоналар ва кино установкаларини янада ривожлантириш мўлжалланади.

Медицина хизматининг сифати оширилади, касалхона ва поликлиникалар, санаторийлар ва дам олиш уйлари шохобчалари кенгайтирилади. Касалхоналардаги ўринлар сони 21 мингга кўпайтирилиб, беш йилликнинг охирида 224 мингтадан ошиб кетади, уларда ҳар 10 минг киши ҳисобига даволанувчилар сони 113 кишидан 120 кишигача етказилади.

Мактаб ўқувчиларининг ёз фаслида дам олишлари учун яхши шароит яратиб бериш мақсадида республиканинг ҳамма областларида бир қанча янги пионер лагерлари қурилади ва мавжуд пионер лагерлари реконструкция қилинади. Физкультура ва спорт янада ривожлантирилади.

Планда атроф муҳитни муҳофаза қилишни кучайтириш масалаларига ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш тадбирларига алоҳида эътибор берилди. Индустриал ишлаб чиқариш тез ривожланаётганлиги, янги табиий ресурслар хўжалик оборотига тортилаётганлиги, шаҳар хўжалиги кенгайиб бораётганлиги натижасида бу проблемалар йил сайин муҳим аҳамият касб этмоқда. Атроф муҳитни соғломлаштириш учун 357,5 миллион сўм ажратиб берилади. Бу маблағлар такрорий сув таъминоти системаларини, сув ҳавзаларини тозалаш установкаларини қуриш, ҳавони зарарли моддалардан тозалаш, эрозиядан ҳимоя қилувчи гидротехника иншоотлари ва сел йўлини тўсадиган иншоотлар қуриш учун сарф қилинади ва ҳоказо.

(Давоми учинчи бетда)

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ТЎРТИНЧИ СЕССИЯСИ

Депутат Қ. А. АҲМЕДОВ докладининг охири

(Боши иккинчи бетда).

Ерларни қайтадан экинзорга айлантириш кўламлари кенгайтирилади, ўсимликларнинг зараркунандалари ва касалликлари билан курашнинг биологик методларидан фойдаланилади, қўриқхоналар ва заказниклар янада ривожлантирилади.

Партиянинг **халқ** хўжалигига раҳбарликни такомиллаштириш, тармоқ ва территориал ривожлантириш принципларини бирга қўшиб олиб бориш тўғрисидаги талабларига мувофиқ планда республика территориясида иккита — Қарши ва Жиззах территориал — **ишлаб чиқариш комплексларини** ташкил қилиш кўзда тутилди. Бу чора ана шу областларнинг бой табиий-иқтисодий ресурсларини комплекс ўзлаштириш, умуман Ўзбекистоннинг ишлаб чиқарувчи кучларини тез ривожлантириш имконини беради.

План лойиҳасида **ишлаб чиқарувчи кучларни жойлаштиришни такомиллаштириш** ва аввало, Қорақалпоғистон АССР ва барча областларнинг табиий-иқтисодий ҳамда меҳнат ресурсларидан кўпроқ самарали фойдаланиш асосида уларнинг саноат тараққиётини тобора бараварлаштириш тадбирлари белгиланди.

Кичик шаҳарлар, шаҳар типидаги посёлкалар ва қишлоқ район марказларининг ишлаб чиқарувчи кучларини ривожлантириш, уларда 430 та янги корхона, филиал ва цехларни жойлаштириш, ишлаб чиқариш билан боғланмаган соҳаларни мустаҳкамлаш борасида олиб борилаётган иш давом эттирилади. Янги ва қўриқ районларнинг марказларини ривожлантиришга алоҳида эътибор берилади: шу беш йилликда бу районларда қурилиш ишларини олиб бориш учун ярим миллиард сўмга яқин капитал маблағ сарф қилинади.

Моддий ишлаб чиқариш тармоқларини жадал ривожлантириш мўлжалланди. Бу чора **ташқи иқтисодий алоқаларни** янада кенгайтириш, СССРнинг чет мамлакатлар билан иқтисодий ҳамкорлигига республикамизнинг қўшадиган ҳиссасини кўпайтириш учун шарт-шароит яратиб беради. Беш йилликда экспорт қилинадиган моллар миқдори 20 — 25 процент ортади.

СССРнинг шонли 60 йиллик юбилейи нишонланадиган 1982 йил ўн биринчи беш йилликнинг вазифаларини ҳал этишда муҳим ўрин олади. 1982 йил плани беш йиллик план лойиҳасининг таркибий қисми сифатида тузиб чиқилди ва халқ хўжалигини муттасил юксалтириш ва шу асосда аҳолининг турмуш даражасини ошириш кўзда тутади.

Ялпи ижтимоий маҳсулот йилига 3,8 процент, миллий даромад эса 3,5 процент кўпайтирилади.

Саноат маҳсулотининг ҳажмини 4,2 процент орттириб ва 17,5 миллиард сўмликка етказилади. Шу билан бирга ишлаб чиқариш воситаларини ишлаб чиқариш 4 процент, истеъмол буюмларини ишлаб чиқариш эса 4,7 процент ортади.

36 миллиард киловатт соат **электр энергия** ишлаб чиқариш мўлжалланади, **кўмир, табиий газ** қазиб чиқариш кўпайтирилади.

Қора металлургияда ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланишни яхшилаш йўли билан маҳсулот ишлаб чиқариш кўпайтирилади. Халқ истеъмол қиладиган молларнинг шу тармоқ маҳсулотидаги ҳиссаси асосан сирланган идишлар ишлаб чиқаришни ва уларнинг хилларини кўпайтириш ҳисобига 26 процентгача ортади. **Рангли металлургия** корхоналарини реконструкция қилиш ва техника билан қайта қуроллантириш соҳасидаги ишлар давом эттирилади. Бу маҳсулотларни шу жумладан, аҳоли учун мўлжалланган молларни 13 процент кўпроқ ишлаб чиқариш имконини беради.

Химия саноатида ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланиш кескин суратда яхшиланади. Маҳсулот ўсишининг асосий қисмига шу йўл билан эришилади. Ишлаб чиқаришнинг умумий ҳажмида истеъмол молларининг салмоғи 32 процентгача кўпаяди.

Енгил саноат аҳоли учун ишлаб чиқариладиган молларни ва уларнинг хилларини кўпайтириш соҳасида етакчи ўрин олади. Бу тармоқни 4,8 процент ўстириш, шу жумладан ип-газламаларни 16,2, устки трикотажни 6,4, гилам ва поёндозларни 3,4 процент, нотўқима материалларни 2,2 баравар кўпроқ ишлаб чиқариш планлаштирилди. Чарм пойафзал, пайпоқ ва бошқа буюмларни ишлаб чиқариш кўпайтирилади.

Мебель ва ёғочсозлик саноати маҳсулотининг ҳажми 4,6 процент, шу жумладан, мебель ишлаб чиқариш 6,6 процент ортади.

Маҳаллий саноат системасида ишлаб чиқариш ҳажми 478 миллион сўм миқдорида лойиҳалаштирилди, шу жумладан, халқ истеъмол қиладиган моллар 409 миллион сўмни, ёки қарийб 86 процентни ташкил этади, 1981 йилдагига нисбатан 4,6 процент ортади. Маҳаллий хом ашё ва саноат чиқиндиларидан тайёрланадиган истеъмол моллари қарийб учдан бир қисми миқдорида кўпайтирилади.

1982 йилда халқ истеъмол қиладиган молларни ишлаб чиқариш умуман 210 миллион сўм миқдорида кўпайиб, 4 миллиард 664 миллион сўмни ташкил этади. Планни ишлаб чиқиш вақтида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг кўрсатмаларига амал қилиниб, ана шу молларни ишлаб чиқаришга яна 190 корхонани жалб этиш ва уларнинг умумий сонини 922 тага етказиш чоралари кўрилди.

Аграр-саноат комплекси соҳалари янада ривожлантирилади. Қишлоқ хўжалигининг ялпи маҳсулоти 3,5, ўтган беш йилликдаги ўртача йиллик даражага нисбатан 13 процент кўпайтирилади ва 7 миллиард сўмдан ҳам ошиб кетади. Чорвачилик илдам суръатлар билан ривожлантирилади. Чорвачилик маҳсулотларини 7,3 процент ошириш планлаштирилган.

Пахта етиштириш ва тайёрлаш 5 миллион 890 минг тонна ҳажмида белгиланди. Шу жумладан, Қорақалпоғистон АССРда — 400 минг тонна, Андижон областида — 590 минг, Бухоро областида — 600 минг, Жиззах областида — 358 минг, Қашқадарё областида — 590 минг, Наманган областида — 455 минг, Самарқанд областида — 555 минг, Сурхондарё областида — 517 минг, Сирдарё областида — 415 минг, Тошкент областида — 430 минг, Фарғона областида — 575 минг ва Хоразм областида — 405 минг тонна пахта етиштирилади.

Бошқа маҳсулотларни харид қилиш 1981 йил планига нисбатан қуйидагича кўпайтирилади: дон 11,1 процент, сабзавот-полиз маҳсулотлари — 3,4, узум — 20,3, мева — 7,5, мол ва парранда — 5,6, сут — 6,6, тухум — 6,4, жун — 1,9 процент.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш ва харид қилишнинг кўпайтирилиши **озиқ-овқат программасини** амалга оширишда катта босқич бўлиб, тухум, балиқ, мева, узум каби жуда керакли маҳсулотларни истеъмол қилишни ошириш ҳисобига республика аҳолисининг овқатланиш структурасини анча яхшилаш имконини беради.

Аграр-саноат комплексининг **саноат тармоқлари** анча ўстирилади. Қишлоқ хўжалик машинасозлиги корхоналарида маҳсулот ишлаб чиқариш 2,9 процент ортиб 424 миллион сўмдан ҳам ошиб кетади. Ўғит тайёрлаш министрлиги корхоналарида маҳсулот 9,7 процент кўпайтирилади, 7,1 миллион тонна минерал ўғит ишлаб чиқариш планлаштирилмоқда.

Пахта тозалаш саноати янада ривожлантирилади. 1 миллион 836,5 минг тонна пахта толасини, 34 минг тонна каноп толасини ишлаб чиқариш мўлжалланади.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари кўпроқ етиштирилажагини ва давлат ресурсларидан ажратиб бериладиган хом ашёни ҳисобга олган ҳолда **озиқ-овқат, гўшт, сут тармоқлари, балиқ хўжалиги** бўйича кўрсаткичлар ишлаб чиқилди. Озиқ-овқат саноатининг маҳсулоти умуман 5,4 процент кўпайтирилади. Ёғ, гўшт ва сут маҳсулотлари, мева-сабзавот консервалари, балиқ маҳсулотлари ва шу сингарилар кўпроқ ишлаб чиқарилади. **Ун-ёрма ва омухта ем** саноатида маҳсулот ишлаб чиқаришни анча ошириш кўзда тутилади.

Транспортнинг ҳамма турларида юк ташиш ҳажмини 4,7 процент, шу жумладан темир йўлда 3, автомобиль транспортида 4,4 ва ҳаво транспортида 1 процент кўпайтириш мўлжалланади. Пассажирлар ташиш ҳажми кенгайтирилади.

Алоқа воситаларини янада ривожлантириш жараёнида шаҳар автомат телефон станцияларининг қуввати 59 минг номер ва қишлоқ жойларда 27 минг номер оширилади. Тошкент шаҳрида радиотелевизион станция ва почтамт ишга туширилади.

Капитал маблағларнинг умумий ҳажми 5,5 миллиард сўмни ташкил этади ва 1981 йилдагига нисбатан 2 процент ортади. Республика территориясида корхоналар қурилишига 3,8 миллиард сўм сарф қилинади. Бу маблағ шу йилги даражадан 3 процент ортиқдир.

Қуйидаги соҳаларга кўпроқ маблағ сарфлаш планлаштирилмоқда: қора металлургияга 1,5 баравар, газ саноатига 48 процент, рангли металлургияга 38 ва машинасозликка 18 процент кўп маблағ ажратиб берилади.

Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш учун давлат капитал маблағларидан 2 миллиард 111 миллион сўм, шу жумладан, корхоналар қурилишига 1,8 миллиард сўмдан кўпроқ маблағ сарф қилинади.

1982 йил плани **социал ривожланиш ва халқнинг турмуш даражасини юксалтириш программасини** тобора амалга оширишни кўзда тутади. Ижтимоий истеъмол фондлари 291 миллион сўм ёки 5,6 процент кўпайтирилади. Аҳолининг жон бошига тўғри келадиган реал даромадлар 3,9 процент ортади. Пул даромадлари 943 миллион сўм ёки 6,5 процент кўпаяди. Уларнинг умумий миқдори эса асосан иш ҳақини, пенсия ва нафақаларни кўпайтириш, шунингдек ёрдамчи участкаларда етиштирилган қишлоқ хўжалик маҳсулотларига реализация қилиш ҳисобига 15,4 миллиард сўмдан ҳам ошиб кетади.

Чакана товар оборотини 9,1 процент кўпайтириб, 12 миллиард сўмга етказиш планлаштирилмоқда. Аҳолига **маиший хизмат** кўрсатиш ҳажми 8,9 процент, шу жумладан, қишлоқ жойларда 9,5 процент ортади.

Жами 6 миллион 29 минг квадрат метрлик, шу жумладан, давлат маблағлари ҳисобига 3 миллион 152 минг, уй-жой кооперативлари ҳисобига 416 минг квадрат метрлик уй-жойларни фойдаланиш учун топшириш мўлжалланди.

Коммунал хўжалигини ривожлантириш учун 96,6 миллион сўм, шу жумладан қишлоқ жойларда 16,6 миллион сўм сарф қилинади. Водопровод ва канализация, иссиқлик, газ ва электр шохобчаларини қуриш давом эттирилади. Тошкент метрополитенининг биринчи линияси қуриб битказилади ва унинг иккинчи линиясини қуриш давом эттирилади.

Халқ маорифи, маданият ва соғлиқни сақлаш ишлари янада ривожлантирилади. Умумий таълим мактабларида ўқувчилар сони 84 минг нафар кўпайиб, 4 миллион кишидан ҳам ошиб кетади. Мактабгача тарбия муассасаларидаги болалар сони 75 минг ёки 7,6 процент кўпаяди ва 1 миллион 62 минг нафарга етказилади. Республикадаги олий ўқув юртлари ва техникумларда мутахассислар кўпроқ тайёрланади.

Маданий-оқартув муассасалари шохобчаларини янада кенгайтириш кўзда тутилади, хусусан қишлоқ жойларда аҳолига маданий хизмат кўрсатиш яхшиланади.

Касалхоналардаги ўринлар сони 198 мингтага оширилади ва уларда ҳар 10 минг киши ҳисобига даволанувчилар сони ҳозирги 114,5 тадан 115,8 тага етказилади.

Ўзбекистоннинг **Ташқи иқтисодий алоқалари** кенгайиб, мустаҳкамланиб бормоқда.

Республикага ажратиб берилган **моддий-техника ресурслари** халқ хўжалигининг планда акс эттирилган эҳтиёжларини асосан таъминлайди. Бу ресурслардан оқилона фойдаланиш мақсадида уларнинг энг муҳим турларини, шу жумладан нефть маҳсулотларини қора металл прокатини, бинокорлик материалларини тежаш юзасидан топшириқлар берилади.

Ўн биринчи беш йилликда ва 1982 йилда Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш давлат планлари лойиҳаларининг кўрсаткичлари, қисқача қилиб айтганда, шулардан иборат.

Белгиланган планларнинг муваффақиятли бажарилиши беш йилликнинг биринчи йили қандай натижалар билан тугалланишига кўп жиҳатдан боғлиқдир. Дастлабки маълумотлар 1981 йил плани халқ хўжалигини ривожлантиришнинг барча энг муҳим кўрсаткичлари бўйича ошириб бажарилаётганлигини кўрсатади.

Ялпи ижтимоий маҳсулот 1,7 миллиард сўм ёки 5,1 процент ортади. Миллий даромад 5,5 процент кўпайиб, 16,9 миллиард сўмдан ҳам ошиб кетади. Миллий даромаднинг қарийб 80 проценти аҳолининг фаровонлигини ошириш учун сарф қилинади.

Бир йил ичида саноат ишлаб чиқариши ҳажми 950 миллион сўмликдан ҳам ошиб кетади, маҳсулот турларининг кўпчилигини ишлаб чиқариш ва реализация қилиш планларининг тўла ва ошириб бажарилиши таъминланмоқда.

КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съездининг йўл-йўриқларига тўла мувофиқ равишда халқ истеъмол қиладиган молларни кўпроқ ишлаб чиқариш тадбирлари амалга оширилмоқда. Бундай молларни ишлаб чиқариш 6,3 процент кўпайтирилади ва 4,5 миллиард сўмга етказилади.

Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш соҳасида катта муваффақиятларга эришилди. Колхоз ва совхозларнинг меҳнаткашлари партия ва ҳукуматнинг ғамхўрлигига амалий иш билан жавоб бермоқдалар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, унинг бюроси томонидан сиёсий ва ташкилотчилик ишлари собитқадамлик билан олиб борилаётганлиги туфайли жойлардаги партия ва совет органларининг раҳбарлигида пахта ва бошқа экинлардан мўл ҳосил етиштирдилар, чорвачилик маҳсулотларини кўпайтирдилар.

Пахтакорлар фидокорона меҳнат қилиб, катта ғалабага эришдилар. Улар оширилган социалистик мажбуриятларни ортиғи билан бажариб, Ватанга 6 миллион тоннадан зиёд «оқ олтин», шу жумладан, 370 минг тоннадан кўпроқ энг қимматли ингичка толали пахта топширдилар.

Қорақалпоғистон АССР ва республикадаги барча областларнинг меҳнаткашлари Ўзбекистоннинг улкан хирмонига салмоқли ҳисса қўшдилар.

Пойтахт Тошкент областининг меҳнаткашлари катта муваффақиятларга эришдилар. Улар ҳамма жойда прогрессив технологияни қўллаб, терим ишларини пухта уюштирдилар ва планни ҳамда социалистик мажбуриятларни республикамизда биринчи бўлиб бажардилар. Бу областда ҳар куни топширилган пахта йиллик планнинг 6 процентидан, айрим районлар ва кўп хўжаликларда эса 8—10 процентдан ҳам ошиб кетди. Ҳосилнинг 85 проценти машиналарда териб олинди. Ҳар бир машина ўрта ҳисобда терган пахта 140 тоннага етди.

Тошкент технологияси кенг ёйилди ва республикада пахта терими тезлатишга, техникадан яхшироқ фойдаланишга катта ёрдам берди.

Бу йил қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларида ҳам яхши натижаларга эришилди. Биринчи марта 3 миллион тонна дон ва шу жумладан, ярим миллион тоннадан ортиқ шоли етиштирилди. Давлатга 1,3 миллион тонна дон сотилди. Бу — планга нисбатан 144 процентни ташкил этади. Сабзавот-полиз маҳсулотлари, картошка, мева ва узум, пилла, қоракўл тери ва жун харид қилиш планлари ошириб бажарилди. Чорвачиликнинг ҳамма маҳсулотларини тайёрлаш йиллик планларини тўла ва ошириб бажариш таъминланмоқда.

Умумиттифоқ фондига қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етказиб бериш плани анча ошириб бажарилди. Қардош республикаларнинг меҳнаткашларига 1 миллион 60 минг тонна сабзавот-полиз маҳсулотлари, мева ва узум юборилди.

КПСС Марказий Комитети Ўзбекистон меҳнаткашларининг ана шу ажойиб муваффақиятларига юксак баҳо берди. Леонид Ильич Брежневнинг самимий табрик сўзлари қалбимизда қизғин миннатдорчилик туйғуларини уйғотди ва меҳнатда янги зафарларга илҳомлантирди.

Беш йилликнинг биринчи йилида жуда катта қурилиш программаси амалга оширилди. Барча молиявий манбалар ҳисобига 5,5 миллиард сўмлик капитал маблағ ўзлаштирилади, ишга тушириладиган асосий фондлар эса 5,7 миллиард сўмни ташкил этади. Энг муҳим ишлаб чиқариш объектлари фойдаланишга топширилади.

Социал программа муваффақиятли амалга оширилмоқда. Товар оборотини ўстириш, маиший хизмат кўрсатиш, аҳолининг реал даромадларини кўпайтириш, уй-жой қурилишини кучайтириш юзасидан берилган ҳамма топшириқлар ошириб бажарилади.

Буларнинг ҳаммаси Ўзбекистон ССР иқтисодий ва социал ривожланиш соҳасида олға қараб катта қадам қўйганлигини тасдиқлайди.

Шу билан бирга иш якунлари хўжалик фаолиятининг бир қанча бўғинларида айрим камчиликлар ҳам борлигини кўрсатади. Бунда гап аввало, ижрочилик интизомини мустаҳкамлаш, кадрларнинг белгиланган планларни ва шартномаларда олинган мажбуриятларни бажариш учун жавобгарлигини ошириш зарур эканлиги тўғрисида боряпти. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Министрлар Совети бу масалага доим катта эътибор бериб келмоқдалар.

Афсуски, баъзи министрликлар ва идораларнинг иш практикасида план-топшириқларини бажармаслик каби жиддий нуқсонларга йўл қўйилмоқда. Айрим жойларда ишлаб турган корхоналарнинг қувватларидан суст фойдаланилмоқда. Бунинг натижасида мавжуд ишлаб чиқариш фондлари имкон берган даражадан камроқ маҳсулот ишлаб чиқарилмоқда, меҳнат унумдорлигининг ўсиши талабга жавоб бермаётир.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида ҳам камчилик ва нуқсонлар бор. Айрим хўжаликларда илмий жиҳатдан асослаб берилган алмашлаб экиш суст жорий қилинмоқда. Чорвачиликнинг ишлаб чиқариш қувватларидан ҳамма жойда ҳам тўлиқ фойдаланилмоқда, деб бўлмайди.

Ишга тушириладиган бир қанча объектларни қуриш, асосий фондларни ва ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш суръатларини жадаллаштириш керак.

Министрликлар ва идоралар, халқ депутатлари маҳаллий Советлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Пленумида берилган йўл-йўриқлар асосида мавжуд камчиликларни тезроқ бартараф қилишлари, давлат план интизомини мустаҳкамлашлари, ҳар бир соҳада ташкилотчилик ва ишчанликни кучайтириб, беш йилликнинг биринчи йили планлари ҳамда олинган мажбуриятларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлашлари зарур.

Ўн биринчи беш йиллик ва 1982 йил Давлат плани лойиҳаси тиғиз бўлса ҳам, уни бажариш учун ҳамма имкониятлар бор. План тасдиқланганидан кейин қонун бўлиб қолади. Ўртоқ Л. И. Брежнев таъкидлаб ўтганидек, ишчидан министргача ҳамма бу планни қонун деб, энг муҳим партиявий ва давлат ҳужжати деб билиши керак.

Белгиланган кўрсаткичларга эришиш республика экономикаси ва маданиятини ривожлантириш йўлида янги қадам бўлади, мамлакатимизда коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришда республикамизнинг қўшадиган ҳиссасини кўпайтиради.

Ўзбекистон ССР меҳнаткашлари партия ташкилотларининг раҳбарлигида КПССнинг XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съезди қўйган вазифаларни муваффақиятли бажариш учун ҳамма чораларни кўрадилар ва ўн биринчи беш йилликда янгидан янги муваффақиятларга эришадилар, деб ишонч билдиришга ижозат бергайсиз. (Қарсаклар).

ЎЗБЕКИСТОН ССРнинг 1982 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ТЎҒРИСИДА ВА ЎЗБЕКИСТОН ССРнинг 1980 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ИЖРОСИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон ССР молия министри депутат В. Муродхўжаев доклади

Депутат ўртоқлар! Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон ССРнинг ўн биринчи беш йиллик иккинчи йилига—1982 йилга мўлжалланган Давлат бюджети лойиҳасини сизларнинг муҳокамангиз ва тасдиқлашингиз учун тақдим этади.

Ҳамма совет кишилари каби Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам партия тарихий XXVI съездининг қудратли ҳаётбахш ғоялари ва қарорлари, ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитети 1981 йил ноябрь Пленумидаги нутқи қоидалари ва хулосалари таъсири остида яшаб, меҳнат қилмоқдалар.

Миллионлаб совет кишиларининг зўр ғайрат билан қилган ижодий меҳнати экономикани ва халқ фаровонлигини янада оширишни таъминлади. Мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат планининг ўн биринчи беш йиллик биринчи йили ўн ойи мобайнида бажарилиш якунлари — бунинг яққол исботидир.

Мамлакат халқ хўжалиги эришган муваффақиятларга Ўзбекистон меҳнаткашлари катта ҳисса қўшдилар. Республикада социал-иқтисодий рибожланишнинг партия белгилаб берган программасини бажариш учун авж олиб кетган умумхалқ кураши натижасида республика саноати маҳсулот ишлаб чиқариш ўн ойлик планини муддатидан илгари бажарди. Транспорт, алоқа, чакана товар обороти, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш планлари ошириб бажарилди. Капитал қурилиш янада ривож топди.

Қишлоқ хўжалигида давлат маблағлари ҳисобига кўп миқдордаги янги суғориладиган ерлар ва яйловлар ишга туширилди ҳамда сув билан таъминланди, ерларнинг мелиоратив ҳолати яхшиланди, қорамол, чўчқа, парранда ва қўй боқиладиган чорвачилик бинолари қурилди. Пахтакорлар об-ҳаво шароитлари келтириб чиқарган табиий офатларнинг оқибатларини енгиб, фидокорона меҳнат қилиб, мўл ҳосил етиштирдилар ва 6 миллион тоннадан зиёд «оқ олтин» териб олиб, давлатга топширдилар.

Республикада кенг социал программа амалга оширилмоқда. Мактабгача тарбияни янада ривожлантириш, меҳнаткашларнинг турмуш маданиятини яхшилаш, олий ва умумий ўрта мактабни, ҳунар-техника таълимини такомиллаштириш соҳасида ва мамлакатимизнинг Асосий қонунида гарантиялаб берилган социал ҳуқуқларни амалга ошириш учун кўп иш қилинмоқда.

Болалар уйларида, интернат мактабларида ва бошқа интернат муассасаларида тарбияланувчи болаларни овқатлантиришга бўладиган харажатлар нормалари кўпайтирилди, амбулатория шароитида даволаниш учун бир қанча дори-дармонлар бепул бериладиган бўлди. Медицина муассасалари ва санаторийлардаги ўринлар, пансионатлар, дам олиш уйлари ва базаларидаги, туристларнинг базаларидаги жойлар кўпайтирилди.

Мана шуларнинг ҳаммаси меҳнаткашлар оммаси зўр меҳнат ва ижодий активлигининг, ўн биринчи беш йилликнинг биринчи йили ва умуман беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун бошланган умумхалқ социалистик мусобақасининг натижасидир, республика партия ташкилотининг КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди қарорларини турмушга татбиқ этиш соҳасидаги изчил, собитқадам, сиёсий ва катта ташкилотчилик ишининг самарасидир.

Республика халқ хўжалиги тармоқларининг ўн биринчи беш йиллик биринчи йили ўн ойи мобайнидаги иш якунлари ҳамда резервларни сафарбар этиш ва иқтисодий тежашни кучайтириш юзасидан кўрилган тадбирлар туфайли шу йилнинг 10 ойи мобайнида Ўзбекистон ССР бюджетининг даромад қисмини муваффақиятли бажариш учун замин яратилди. Бу эса иқтисодий ва социал ривожланиш Давлат планида ҳамда Давлат бюджетида кўзда тутилган тадбирларни пул билан тўла-тўкис таъминлаш, шунингдек план ва бюджетни бажариш вақтида қўшимча имкониятларни қидириб топиб, шаҳар ободончилиги объектларини қуриш, капитал ремонт қилиш ва ишлатиш учун қўшимча маблағ ажратиш, план ва бюджетни бажариш чоғида пайдо бўлган масалаларни ҳал этишда бир қанча министрликларга ва идораларга ёрдам бериш имконини берди.

Ўзбекистон ССРнинг 1981 йилги Давлат бюджети даромадлар бўйича 101,3 процент ва харажатлар бўйича 100,1 процент бажарилади. Бюджетнинг даромад қисмини Қорақалпоғистон АССР, республиканинг ҳамма областлари ва Тошкент шаҳри ҳам бажаради.

Республиканинг бу йилги бюджетини ижро этишда, хўжаликдаги қўшимча даромадлар ва харажатларни қидириб топишда, план ва молия интизомига риоя қилишда Ўзбекистон ССР Олий Советининг план-бюджет комиссияси ва тармоқ комиссиялари катта роль ўйнади.

Шу комиссияларнинг мулоҳазалари ва тавсияларига биноан Молия министрлиги ва маҳаллий молия органлари ҳамма министрликлар ва идораларнинг 1980 йилги ва 1981 йилнинг ўтган давридаги ҳисоботларини анализ қилиб чиқдилар ҳамда ижтимоий ишлаб чиқаришни янада ривожлантириш ва унинг самарадорлигини ошириш тўғрисидаги тегишли таклифларни республика ҳукумати эътиборига ҳавола этдилар.

ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ 1982 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ

Кеча Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Пленум Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1982 йилги Давлат плани ва Давлат бюджети лойиҳаларини кўриб чиқиб, асосан маъқуллади.

Ўзбекистон ССРнинг 1982 йилги Давлат бюджети лойиҳаси КПСС XXVI съезди қарорларида, СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1981—1985 йилларга ва 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Асосий йўналишларида ҳамда Ўзбекистон Компартиясининг XX съезди қарорларида ўртага қўйилган вазифалар асосида тузилган.

Ўзбекистон ССРнинг 1982 йилги Давлат бюджети лойиҳасида республиканн иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1982 йилги Давлат плани лойиҳасидаги ҳамма кўрсаткичлар ҳисобга олинган.

Ўзбекистон ССРнинг 1982 йилги Давлат бюджети лойиҳасини тузишда хом ашё, ёқилғи-энергетика ва бошқа моддий ресурслардан тежаб-тергаб, оқилона фойдаланиш ишини кучайтиришга алоҳида эътибор берилди.

Бюджет лойиҳасида республика халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини ривожлантиришга ва аҳоли фаровонлигини яхшилашга, шунингдек озиқ-овқат программасини ишлаб чиқиш билан боғлиқ бўлган тадбирларни амалга оширишга зарур миқдордаги маблағни ажратиб бериш кўзда тутилган.

Ўзбекистон ССРнинг 1982 йилги Давлат бюджети даромадлар ва харажатлар бўйича 6 миллиард 133,2 миллион сўм миқдорида белгиланди.

Бюджет даромадлари тушумларнинг асосий турлари бўйича қуйидагича тақсимланади:

	1982 йилги лойиҳа (млн. сўм)
1. Социалистик хўжаликдан олинадиган тушумлар	5.517,4
Шу жумладан:	
Давлат корхоналарининг фойдасидан олинадиган тўловлар	1.204,4
Оборот солиғи	3.528,7
2. Аҳолининг тўловлари	1.463,6

Социалистик хўжаликдан олинадиган тушумлар, аввалги йилларда бўлгани каби бюджет даромадларининг асосий манбаи бўлади. Бюджетдаги барча ресурсларнинг умумий ҳажмида бу даромадларнинг улуши 90 процентни ташкил этади, шундан 77,2 проценти оборот солиғи тушумларига ҳамда давлат корхоналари ва хўжалик ташкилотларининг фойдасидан олинадиган тўловларга тўғри келади.

1982 йилда халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларидаги фойда 2 миллиард 224,5 миллион сўм миқдорида, яъни 7,3 процент ўсадиган қилиб белгиланди. Маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш ҳажмлари кўпайиши ҳамда ишлаб чиқариш ва муомала чиқимлари камайиши сабабли фойдани 151,2 миллион сўм миқдорида кўпайтириш белгиланди. Шу билан бирга, бу йил йўл қўйилган унумсиз харажатлар ва исрофгарчиликни тугатиш, хом ашё, материал ва ёқилғи сарфлаш нормаларини камайтириш, меҳнат унумдорлигини ошириш, шунингдек маҳсулот сифатини яхшилаш ва унинг турларини кўпайтириш топшириқлари назарда тутилди.

1982 йилда фойдадан олинадиган тўловлар 1981 йилда кутилаётган 1 миллиард 198 миллион 700 минг сўм ўрнига 1 миллиард 204 миллион 400 минг сўм миқдорида планлаштирилди.

Аҳолидан олинадиган давлат солиғи амалдаги солиқ ставкалари асосида ва 1982 йил учун кўзда тутилаётган иш ҳақига мувофиқ 463 миллион 600 минг сўм миқдорида белгиланди.

БЮДЖЕТ ХАРАЖАТЛАРИ

1982 йил бюджетида республиканинг иқтисодий ва социал ривожлантириш плани лойиҳасида экономикани янада ривожлантиришга ҳамда аҳолининг моддий ва маданий турмуш даражасини оширишга доир тадбирларни пул билан таъминлаш учун зарур маблағлар тўла-тўкис планлаштириб қўйилган.

Ўзбекистон ССР Давлат бюджетининг харажатлари асосий соҳалар бўйича қуйидагича бўлади:

	1982 йилги лойиҳа (млн. сўм)
I. Халқ хўжалиги — жами	2693,3
Шу жумладан:	
Қишлоқ хўжалиги	1207,7
II. Социал-маданий тадбирлар	3224,5
III. Бошқарув	74

Халқ хўжалигини пул билан таъминлаш харажатлари 1982 йилги бюджет лойиҳасида 1981 йилги кўрсаткичдан 12,9 процент ёки 307,3 миллион сўм ортиқ қилиб белгиланган. Бундан ташқари шу мақсадлар учун корхона ва ташкилотларнинг ўз ресурсларидан ҳамда банкларнинг кредитларидан 3 миллиард 280 миллион сўм сарф қилинади. Шундай қилиб, 1982 йилда халқ хўжалигини пул билан таъминлашга жами 5 миллиард 973,3 миллион сўм сарф қилинади.

Халқ хўжалигининг ўз оборот маблағлари нормативларини оширишга бўлган эҳтиёжи иқтисодий ва социал ривожланиш плани лойиҳасида кўзда тутилган ишлаб чиқариш программаларига мувофиқ, жами 179,5 миллион сўм миқдорида, шу жумладан бюджет маблағлари ҳисобига 36,8 миллион сўм ҳамда корхона ва ташкилотларнинг ўз маблағлари ва банкларнинг кредити ҳисобига 142,7 миллион сўм миқдорида белгиланди.

1982 йилнинг охирига келиб ўз оборот маблағлари нормативларининг умумий миқдори 2 миллиард 623,3 миллион сўмни ташкил этади, бу маблағ маҳсулот ишлаб чиқариш, товар обороти, қурилиш, хизмат кўрсатиш юзасидан ҳамда бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларнинг бошқа соҳадаги фаолияти юзасидан 1982 йил учун кўзда тутилган топшириқларни зарур миқдордаги пул билан таъминлайди.

Шу билан бирга кўпгина корхоналарда товар-моддий бойликларнинг ортиқча запаслари тўпланиб қолган. Шуни эътиборга олиб ўн биринчи беш йилликда оборот маблағларининг айланишини 2—3 кун тезлаштириш ва шу асосда моддий ресурсларни халқ хўжалигига қўшимча равишда жалб этишни таъминлаш кўзда тутилади.

САНОАТ ВА ТРАНСПОРТНИ ПУЛ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ

КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съездининг энг муҳим кўрсатмаларини амалга оширишда экономиканинг халқ истеъмол қиладиган молларга аҳоли эҳтиёжини қондириш билан боғлиқ бўлган тармоқларини ривожлантириш муҳим роль ўйнайди. КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети яқинда қабул қилган қарорда энг зарур молларни ва кўплаб талаб қилинаётган маҳсулотларни 1981-1985 йилларда ишлаб чиқаришни жадал ривожлантиришнинг комплекс тадбирлари кўзда тутилган. 1982 йилги план ва бюджетда енгил саноат, озиқ-овқат саноати, гўшт-сут саноатининг, балиқ хўжалигининг ва маҳсулот ишлаб чиқарувчи бошқа тармоқларининг моддий-техника таъминотини янада кучайтириш тадбирларига 219 миллион 700 минг сўм пул ажратилади.

КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди ўртага қўйган социал-иқтисодий вазифаларни амалга оширишда транспорт ва алоқа муҳим роль ўйнайди. Автомобиль транспорти ва алоқани янада ривожлантириш ва техника воситалари билан таъминлаш учун, автомобиль йўлларининг ҳолатини яхшилаш учун 1982 йилда бюджетдан 136,3 миллион сўм ажратиш мўлжалланмоқда. Шундан 119 миллион 800 минг сўми умумдавлат, республика ва маҳаллий йўлларни капитал ва жорий ремонт қилишга ҳамда яхши ҳолатда сақлашга сарф қилинади.

(Давоми тўртинчи бетда)

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ТЎРТИНЧИ СЕССИЯСИ

Депутат В. МУРОДХЎЖАЕВ докладининг охири

(Боши учинчи бетда).

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ ПУЛ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ

Қишлоқ хўжалигини жадал юксалтириш озиқ-овқат программасининг асосидир. 1982 йилда қишлоқ хўжалиги билан сув хўжалигига 1 миллиард 207 миллион 700 минг сўм ёки йиллик пландаги барча молиявий ресурсларнинг тахминан бешдан бир қисми ажратилади.

Республика Қишлоқ хўжалиги министрлигининг совхозлари ва бошқа давлат қишлоқ хўжалик корхоналари оладиган фойда 163 миллион сўм миқдорида белгиланди ва бу маблағнинг деярли ҳаммаси ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва иқтисодий рағбатлантириш фондларини вужудга келтириш учун хўжаликларнинг ихтиёрида қолдирилади.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, халқ депутатлари Советлари ва жойлардаги қишлоқ хўжалик органлари КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди қарорларига амал қилиб, қишлоқ хўжалигида меҳнат унумдорлигини оширишга, қишлоқ хўжалик маҳсулоти таннархини камайтиришга сабот билан ҳаракат қилишлари, ерлардан, машиналардан, ўғитдан, ем-хашакдан фойдаланиш самарадорлигини қатъиян оширишлари, қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилдорлигини кўтаришлари керак.

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШНИ МАБЛАҒ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ

Республикада ҳар йили экономиканинг ҳамма тармоқларига, социал-маданий ва уй-жой қурилишига катта капитал маблағ сарфланмоқда. Капитал маблағ ҳажмига ва қурилишдаги оборот маблағининг ўсишига асосланиб 1982 йилда капитал қурилишни пул билан таъминлаш планига мувофиқ 2 миллиард 900 миллион сўм сарфлаш белгиланди.

Коммунистик партия ўртага қўйган ижтимоий ишлаб чиқаришни самарадорлик ва сифат тарафга қатъиян буриб юбориш, ҳамма ишда имкони борича тежамкорлик қилиш йўли капитал қурилиш учун биринчи даражали аҳамиятга эгадир. Халқ хўжалигининг мана шу жуда катта тармоғида анчагина ресурслар истеъмол қилинмоқда, шу сабабли партия бу ресурсларнинг тез самара берадиган бўлинишини талаб қилмоқда.

Шу билан бирга баъзи бир министрликлар ва идораларда ҳозир капитал маблағнинг ҳақиқий йиллик ҳажмидан ортиқ миқдорда чала қурилиш вужудга келиб қолди. Ўрнатилмаган асбоб-ускуналарнинг нормативдан ортиқча запаслари кўпайди. Шу сабабга кўра анчагина ишлаб чиқариш потенциали хўжалик оборотида иштирок этмаяпти.

Капитал қурилишни пул билан таъминлашнинг 1982 йилги плани лойиҳасида ўрнатилмаган асбоб-ускуналарнинг нормативдан ортиқча запасларини ва қурилишлардаги бошқа моддий бойликларни қисқартириш ҳисобига 75,5 миллион сўмлик ички ресурсларни сафарбар этиш топшириғи кўзда тутилди.

Капитал қурилишдаги вазифаларнинг муваффақиятли ҳал этилиши кўп жиҳатдан пудратчи ташкилотларнинг фаолиятига боғлиқ. Қурилиш министрликлари ва идоралари бутун куч ва маблағни меҳнат унумдорлигини ошириш, қурилиш-монтаж ишлари таннархини камайтириш, қурилишлардаги ресурсларни тежаш, нобудгарчиликни ва унумсиз чиқимларни тугатиш топшириқларини бажаришга қаратишлари керак.

САВДО ВА МАИШИЙ ХИЗМАТНИ ПУЛ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ

1982 йилги план ва бюджетда савдо-сотиқни янада ривожлантириш тадбирлари кўзда тутилмоқда. Шу мақсадлар учун 48 миллион 100 минг сўм ёки бултургидан 1,5 баравар кўп пул ажратилади.

Халқ хўжалигининг халқ фаровонлигини ўстириш билан бевосита боғлиқ бўлган энг ёш тармоқлардан бири маиший хизматдир. Маиший хизмат корхоналари кўпаймоқда, бу тармоқнинг моддий-техникавий базаси муттасил мустаҳкамланмоқда, унда ишловчи ходимлар кўпаймоқда. Етмишинчи йилларда республикада маиший хизмат корхоналари 4,5 мингта ёки 133,5 процент кўпайди, маиший хизмат ҳажми (1976 йилги таққослама нархларда) 1970 йилдаги 99 миллион 100 минг сўмдан 1980 йилда 309,9 миллион сўмга етди. Қишлоқда маиший хизмат кўрсатиш тез суръатлар билан ўсиб, 10 йил мобайнида салкам 3,9 баравар ортди. Аҳолига маиший хизмат кўрсатишни ривожлантиришга 1982 йил бюджетида 16,1 миллион сўм сарфлаш белгиланган.

СОЦИАЛ-МАДАНИЙ ТАДБИРЛАРГА ҚИЛИНАДИГАН ХАРАЖАТЛАР

Коммунистик партия билан давлат халқ фаровонлигини ошириш йўлини изчиллик билан ўтказиб, совет кишиларининг турмуш маданияти ва маънавий камолоти учун энг қулай шарт-шароитни яратиб беришга кун сайин эътибор билан қараб келмоқда. Ўзбекистон ССРнинг 1982 йилги Давлат бюджетида социал-маданий тадбирларга қилинадиган харажатлар 4,7 процент кўпайиб, 3 миллиард 224 миллион 500 минг сўмга етади ва бюджет умумий ҳажмининг 52,6 процентини ташкил қилади. Халқ маорифига, фан ва маданиятга 1 миллиард 74,7 миллион 500 минг сўм ажратилади. Бу маблағ халқ маорифи, фан ва маданият муассасаларининг ҳамма турларини пул билан таъминлаш ва ривожлантириш учун етарлидир.

Соғлиқни сақлаш, физкультура харажатлари 752,4 миллион 400 минг сўмга етади. Соғлиқни сақлаш харажатларининг 1981 йилга нисбатан кўпайиши даволаш, профилактика муассасалари тармоғини кенгайтиришни ва шу муассасаларнинг моддий-техникавий базасини мустаҳкамлашни таъминлайди.

Социал таъминотга ҳамда кўп болали ва ёлғиз оналарга давлат нафақаларига бюджетдан 677 миллион 300 минг сўм ажратилади.

БОШҚАРУВ ХАРАЖАТЛАРИ

1982 йилда республикада халқ хўжалигини бошқаришни такомиллаштириш, бошқарув аппарати структурасини такомиллаштириш ва арзонлаштириш юзасидан муайян иш қилинди.

КПСС XXVI съездининг қарорларига биноан халқ хўжалигини бошқаришни такомиллаштириш, бошқарув харажатларини жуда қаттиққўллик билан тежашни таъминлаш соҳасидаги ишлар давом эттирилади. Шу муносабат билан бюджет лойиҳасида бошқарув аппарати харажатларини қисқартириш натижасида 25 миллион 300 минг сўмни тежаб қолиш кўзда тутилган.

* * *

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССРНИНГ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ВА МАҲАЛЛИЙ БЮДЖЕТЛАР

Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1982 йилги план ва бюджети лойиҳаларида Қорақалпоғистон АССРни, ҳамма областларни ва Тошкент шаҳрини социал-иқтисодий жиҳатдан ривожлантиришнинг муфассал программаси кўзда тутилган.

Қорақалпоғистон АССР, областлар ва Тошкент шаҳри бюджетларининг лойиҳалари Ўзбекистон ССРнинг 1982 йилги Давлат бюджетига жами 2 миллиард 363 миллион сўм миқдорида киритилган.

Шу жумладан

	1982 йил (млн. сўм)
Қорақалпоғистон АССР	211,8
Андижон области	183,4
Бухоро области	170,9
Жиззах области	86,4
Қашқадарё области	155,5
Наманган области	152,0
Самарқанд области	234,5
Сурхондарё области	134,0
Сирдарё области	80,6
Тошкент области	245,6
Фарғона области	236,7
Хоразм области	108,4
Тошкент шаҳри	363,2

1982 йил учун кўзда тутилган ресурслар Қорақалпоғистон АССР, областлар ва Тошкент шаҳрининг кўп тармоқли хўжалигини янада ривожлантириш, халқ фаровонлигини муттасил ошириш, аҳолининг меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилаш юзасидан планда кўзда тутилган тадбирларни тўла-тўкис таъминлайди.

Республика министрликлари ва идоралари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, халқ депутатлари область Советлари ва Тошкент шаҳар Советининг ижроия комитетлари 1982 йилда хўжалик ва социал-маданий қурилишга раҳбарлик қилиш даражасини янада юқори кўтаришлари, ўзларига қарашли корхона ва ташкилотларнинг хўжалик, молиявий фаолиятини чуқур анализ қилишлари, ички хўжалик резервларини топишлари ва шу асосда план топшириқларини ва бюджет олдидаги мажбуриятларни муваффақиятли бажаришни таъминлашлари зарур.

* * *

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон ССРнинг 1980 йилги Давлат бюджети ижроси тўғрисидаги ҳисоботни Ўзбекистон ССР Олий Советининг тасдиқлаши учун тақдим этади.

Республиканинг 1980 йилги бюджети даромадлар бўйича 102,5 процент ва харажатлар бўйича 101,1 процент ёки даромадлар харажатлардан 88 миллион сўм ортиқ қилиб бажарилди. Бюджетнинг даромадлари ва харажатлари тўғрисидаги батафсил маълумотлар депутатларга тарқатилган ҳисоботда кўрсатилган.

Совет халқи келажакка комил ишонч билан назар ташламоқда. Турмушимиз тобора яхшиланиб боришини совет халқи аниқ-равшан билади, чунки партиямизнинг халқ фаровонлиги тўғрисида ғамхўрлик қилишдан ҳам муҳимроқ иши йўқ. Бу эса бугунги ва келажакдаги муваффақиятларимизнинг гаровидир, Коммунистик қурилиш йўлидаги янги зафарларнинг қудратли омилидир.

КПСС Марказий Комитетининг 1981 йил ноябрь Пленумида ўртоқ Л. И. Брежнев айтганидек, «Бизда муваффақиятли ишлаш учун ҳамма нарса: юксак даражада ривожланган ишлаб чиқарувчи кучлар, совет халқининг социал-сиёсий ва маънавий бирлиги, олға томон ҳаракат қилишнинг съезд қарорларида ифодалаб берилган аниқ стратегияси бор.

Шак-шубҳа йўқки, Ўзбекистон меҳнаткашлари КПСС тарихий XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди қарорларини амалга ошириш учун келгуси 1982 йилда ҳам завқ-шавқ ва сиёсий жўшқинлик билан ишлайдилар, 1982 йилги план ва бюджет тўла ва ошириб бажарилишини таъминлайдилар. **(Қарсаклар).**

ЗАРБДОР МЕҲНАТИМИЗ — БЕШ ЙИЛЛИККА

МУБОРАК ГАЗ КОМПЛЕКСИ ҚУРУВЧИЛАРИ ЗАФАРИ

Қарши даштида республикадаги жуда катта ёқилғи — энергетика комплексини барпо этаётган қурувчилар ва монтажчилар, газчилар шодиёна байрамни нишонладилар. Катта меҳнат ғалабаси — йилига 5 миллиард кубометр табиий газ қазиб олиш ва қайта ишлаш қувватига эга бўлган Муборак газ комплексининг учинчи навбати қурилиши муддатидан илгари битказилганлиги билан ўртоқ Л. И. Брежнев қурилиш қатнашчиларини самимий табриклади.

Завод қурувчилари ва ишлаб чиқариш ходимларининг кўп кишилик митинги бўлди. Ҳозир бўлган кишилар Леонид Ильич Брежневнинг табрикномасини гулдурос, давомли қарсаклар билан кутиб олдилар, табрикномани Қашқадарё область партия комитетининг иккинчи секретари И. И. Головачев ўқиб эшиттирди.

Митинг иштирокчилари ўз меҳнатларига берилган юксак баҳо учун, халқ бахт-саодати тўғрисидаги, қўрғиқ ўлкани ривожлантириш ҳақидаги тинимсиз ғамхўрлик учун Леонид Ильич Брежневга чин кўнгилдан миннатдорчилик изҳор этдилар. Муборак заводининг учинчи навбати мисли кўрилмаган қисқа муддатларда атиги ўн ой ичида қуриб битказилди. Учинчи навбат ишга туширилиши билан, таркибида олтингугурт бўлган газни қайта ишлаш қувватлари бир ярим баравар кўпайиб, энди Қарши дашти ер ости хазинасидан қазиб олинаётган арзон ва тежамли ёқилғи йилига ўн беш миллиард кубометрга етди. Олтингугурт ажратиб олиш қурилмалари эса минерал ўғит ишлаб чиқариш учун йилига 450 минг тонна юқори сифатли хом ашё берадиган бўлди.

Нотиқлар янги ишлаб чиқариш қувватларининг муддатидан илгари ишга туширилиши ишчиларнинг зарбдор меҳнат эстафетаси натижаси эканлиги тўғрисида мамнуният билан гапирдилар. Бу ишда Саратов ва Подольск лойиҳачилари, Волгоград ва Украина машинасозлари, Туркманистон ва Ўзбекистон қурувчилари ҳамда монтажчилари, «Союзузбекгазпром» бирлашмаси ҳамма бўлинмаларининг меҳнат коллективлари, СССР Газ саноати министрлигининг ишга тушириш-созлаш бригадалари иштирок этдилар. Ҳозир эса ишчилар эстафетасини корхонани ишлатувчи ходимлар давом эттирмоқдалар — улар янги қурилмаларнинг лойиҳа қувватини муддатидан анча илгари ўзлаштирдилар ва газни қайта ишлаш топшириқларини анча ошириб бажармоқдалар.

Леонид Ильич Брежневнинг табрикномасидаги илҳомбахш сўзлар қурувчиларнинг ва корхонани ишлатувчи ходимларнинг куч-ғайратини жўш урдириб юборди, уларни меҳнатда янги зафарларга руҳлантирмоқда. Улар ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажаришга, КПСС XXVI съезди қарорларини муваффақиятли бажаришга азму қарор бергандлар.

Митинг қатнашчилари КПСС Марказий Комитетига, ўртоқ Леонид Ильич Брежневга баланд руҳ билан табрикнома қабул қилдилар.

(ЎзТАГ).

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари бажарганликлари учун қуйидаги область ва районлар республика «Ҳурмат тахтаси»га ёзилди:

Андижон области — область партия комитетининг секретари ўртоқ С. Мамарасулов, область ижроия комитетининг раиси ўртоқ Ҳасанов, қишлоқ хўжалик область ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Абдураззоқов, «Заготхлопкопром» область бирлашмасининг бошлиғи ўртоқ З. Мамарасулов, область «Сельхозтехника» раиси ўртоқ А. Алимов, суғориш системалари область бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Бегибоев, область комсомол комитетининг секретари ўртоқ И. Алимов, область қишлоқ хўжалик ходимлари касаба союз комитетининг раиси ўртоқ Жўраев;

Қумқўрғон райони — район партия комитетининг секретари ўртоқ Алматов, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Жумаев, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Тангиров, район «Сельхозтехника» бошқарувчиси ўртоқ Чўтбоев, район суғориш системалари бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Шайматов, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ Холиқов, қишлоқ хўжалик ходимлари касаба союз район комитетининг раиси ўртоқ Жўраев;

Ленин йўли райони — район партия комитетининг секретари ўртоқ Эргашев, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Турсунов, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Жўрақулов, район «Сельхозтехника» бошқарувчиси ўртоқ Пайғамов, район суғориш системалари бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Қудратов, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ Холиқов, қишлоқ хўжалик ходимлари касаба союз район комитетининг раиси ўртоқ Тўраев;

Ангор райони — район партия комитетининг секретари ўртоқ Бозоров, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Пирматов, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Маматмирзаев, район «Сельхозтехника» бошқарувчиси ўртоқ Караманов, район суғориш системалари бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Қорасоқолов, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ Эшбоев, қишлоқ хўжалик ходимлари касаба союз район комитетининг раиси ўртоқ Матиев.

Қува райони — район партия комитетининг секретари ўртоқ Шербўтаев, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Қодиралиев, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Тошматов, район «Сельхозтехника» бошқарувчиси ўртоқ Ҳакимов, суғориш системалари район бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Холиқов, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ Исроилова, қишлоқ хўжалик ходимлари касаба союз район комитетининг раиси ўртоқ Сулаймонов.

АНДИЖОН ОБЛАСТИ ПАХТАКОРЛАРИНИНГ РАПОРТИ

Андижон области қишлоқ хўжалигининг меҳнаткашлари КПСС тарихий XXVI съездининг қарорларини амалга ошира бориб, қаҳрамонона меҳнат қилиб бу йил ноқулай иқлимий шароитлар вужудга келтирган барча қийинчиликларни бартараф этиб, яхши пахта ҳосили етиштирдилар, уни уюшқоқлик билан йиғиб-териб олдилар, ўн биринчи беш йиллик биринчи йили пахта тайёрлаш планини 26 ноябрда бажардилар. Тайёрлов пунктларига 590 минг тонна пахта топширилди, ҳосилнинг 335 минг тоннаси машиналарда терилди.

Областнинг ҳамма районлари, колхозлари ва совхозлари план бажарилишига муносиб ҳисса қўшдилар. Москва, Комсомолобод, Ленин, Андижон районларининг пахтакорлари энг яхши натижаларга эришдилар. Улар пахта тайёрлаш планини 103—107 процент қилиб бажардилар. 67 колхоз ва совхоз, 70 бўлим ва 1417 пахтакор бригадаларнинг меҳнаткашлари социалистик мажбуриятлари ҳисобига пахта топширмоқдалар.

Москва районидаги «Қизил Юлдуз» ва «Октябрь», Ленин районидаги «Правда Востока» ва «Победа» колхозларида, Пахтаобод районидаги Ёқубов номли, Марҳамат районидаги «Октябрь 50 йиллиги», «Бўз районидаги Энгельс номли колхозларда ҳосилдорлик гектар бошига 40 центнердан кўп бўлди. Марҳамат районидаги Куйбишев номли колхоздан Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Саодатхон Мўйдинова бошчилигидаги, Олтинкўл районидаги «Коммуна» колхозидан Сиёсатхон Абдуллаева бошчилигидаги, Пахтаобод районидаги «Правда» колхозидан Комилжон Жабборов бошчилигидаги бригадаларда гектар бошига 50 центнердан кўпроқ ҳосил олинди.

Пахтакорлар, механизаторлар, колхоз ва совхоз раҳбарлари ва мутахассислари, қишлоқ хўжалиги, сув хўжалиги, тайёрлаш ва транспорт органлари ходимларининг фидокорона меҳнатлари ва маҳоратлари туфайли, партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг катта ва собитқадам, ташкилий ҳамда сиёсий-тарбиявий ишлари туфайли муваффақиятга эришилди.

Саноат корхоналари ва қурилишларнинг ходимлари, шаҳарлар ва район марказларининг аҳолиси, студентлар ва ўқувчилар — областнинг барча меҳнаткашлари ҳосилни йиғиб-териб олишда катта ёрдам бердилар.

Колхоз ва совхозлар дон, сабзавот, картошка, полиз экинлари, ҳўл мева, узум, тухум, пилла, жун тайёрлаш планларини ҳам анча ошириб бажардилар.

Кузги бошоқли дон экинлари экилиб бўлди. Областнинг далаларида етиштирилган бутун ҳосилни тезроқ йиғиб-териб олиш, ҳамма ерда 1982 йилги ҳосил учун кузги-қишки ишларни авж олдириш ва фермаларда чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш борасида меҳнат ғайрати жўш урмоқда.

Деҳқон бўлсанг, шудгор қил!

Республика областларида шудгорлашнинг бориши тўғрисида шу йил 26 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда шудгорланган майдон; учинчи устун — мавсум бошидан буён (топшириққа нисбатан процент ҳисобида).

Тошкент	—	98,5
ҚҚАССР	0,3	86,6
Сирдарё	4,1	53,5
Жиззах	2,9	50,5
Хоразм	0,8	42,4
Наманган	1,4	29,1
Фарғона	1,6	26,9
Қашқадарё	0,6	20,9
Самарқанд	0,7	20,3
Бухоро	0,7	20,0
Андижон	0,8	18,7
Сурхондарё	0,0	10,6
Республика бўйича:	1,2	38,0

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия, совет органларида кўп йил самарали ишлаганлиги ва туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Самарқанд шаҳар Темир йўл район комитетининг биринчи секретари ўртоқ Садриддин Султонович Султоновга **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими»** фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми кўп йил самарали ишлаганлиги, қишлоқ хўжалик фанини ривожлантиришдаги хизматлари учун ҳамда туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон сабзавот-полиз экинлари ва картошка илмий-тадқиқот институти бўлимининг мудири ўртоқ Никос Сидирес Бакурасга **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалиги ходими»** фахрий унвони берди.

ПЛАНЕТАМИЗДА

ЭНГ МУҲИМ ВАЗИФА

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневнинг ГФРга визити, олий даражадаги Совет — Ғарбий Германия музокараларининг якунлари шу кунларда чет эл оммавий ахборот воситаларининг бош мавзуси бўлиб қолмоқда. Таниқли жамоат арбоблари ва сиёсий арбоблар, матбуот ана шу муҳим халқаро воқеани муҳокама қилиб ва шарҳлаб шуни таъкидламоқдаларки, совет раҳбари уқтириб ўтганидек, ҳозирги пайтда тинчликни сақлаб қолишдан, ядро фалокатининг олдини олишдан, ер юзида кишиларнинг ҳаётини осойишта, ишончли қилишдан кўра муҳимроқ ва масъулиятлироқ вазифа йўқ. Халқаро обзорчилар совет ташқи сиёсатининг изчиллигини, принципиаллигини, чуқур тинчликсеварлигини, Совет Иттифоқининг Шарқ билан Ғарб ўртасидаги муносабатларда чуқурликни кенгайтиришга эмас, аксинча унга кўприк ташлаш йўлидаги интилишини қайд этмоқдалар.

Германия Компартиясининг Раиси **Г. Мис** ўртоқ Л. И. Брежневнинг Бонндаги зиёфатда сўзлаган нутқини совет тинчлик сиёсатининг катта аҳамиятга эга бўлган янги ҳужжати деб атади. У ана шу нутқда олға сурилган муҳим амалий таклифларни Ғарбий Германиядаги барча тинчликсевар граждaнлар маъқуллаб кутиб олганлигини таъкидлади. Халқаро вазият сезиларли даражада кескинлашган ҳозирги шароитларда ана шу таклифлар алоҳида аҳамият касб этади. Ҳар бир кишига шу нарса равшанки, эндиликда гап тинчликни мустаҳкамлашга қаратилган қадамлар қўйиладими ёки бўлмаса аксинча қуролланиш пойгаси яна ҳам кўпроқ кучайиб, уруш хавфи ортадими эканлиги тўғрисида бормоқда. Л. И. Брежнев ГФРда бўлган чоғида ўртача олисликка учириладиган ракета ядро қуролини чеклаш ва қисқартириш проблемасини ҳал этишга, Женевада бўлажак Совет — Америка музокараларида қулай муҳитни вужудга келтиришга муҳим ҳисса қўшди.

Бонннинг ҳукумат доираларида шуни қизиқиш билан маълумот учун қабул қилдиларки, Женевадаги Совет — Америка музокараларининг бориши имкон берган тақдирда совет раҳбари ўртача олисликка учириладиган ядро қуролларининг юзлаб қисқартирилишини назарда тутмоқда, деб уқтиради Ғарбий Германиянинг **«Штутгартер цайтунг»** газетаси. Л. И. Брежнев ядро қуролларини жойлаштиришдан тийилиб туриш тўғрисидаги ўзининг дастлабки таклифини эндиликда янги муҳим таклиф билан тўлдирди, деб илова қилади газета.

ГДР радиоси ўз шарҳида қуйидагиларни таъкидлайди: Совет Иттифоқи ялпи тинчликни мустаҳкамлашга, ядро уруши чиқиши хавфини тугатишга қаратилган сиёсатни изчиллик билан муттасил ўтказиб келмоқда. Л. И. Брежневнинг ГФРга қилган визити якунлари буни яна бир марта жуда яққол намойиш этди. Совет — Ғарбий Германия музокаралари давомида СССР ядро қуролини ўзаро қисқартириш тўғрисидаги ҳақиқатан ҳам конструктив музокараларга тайёр эканлигини намойиш қилди. Совет раҳбарининг Рейн соҳилларига сафари халқаро вазиятни соғломлаштириш ва хавфсизликни мустаҳкамлаш манфаатларини кўзлаб, Шарқ билан Ғарб ўртасидаги конструктив мулоқотни кенгайтириш йўлида қўйилган муҳим қадамдир.

(ТАСС).

ПРАГАДА УЧРАШУВ

ПРАГА, 25 ноябрь. (ТАСС). ЧКП Марказий Комитетининг Бош секретари, ЧССР Президенти Г. Гусак қардош партиялар вакилларининг «Проблемы мира и социализма» журнали ишини муҳокама қилишга бағишланган учрашувида қатнашаётган делегацияларнинг раҳбарларини бугун Прага Градида қабул қилди.

Г. Гусак шу ерда ҳозир бўлган кишилар ҳузурида гапириб, мазкур халқаро журнал бундан буён ҳам ҳар бир қардош партиянинг манфаатларига, бизнинг муштарак ишимизга хизмат қилаверади, деб қатъий ишонч билдирди.

Коммунистлар тинчлик ва қуролсизланиш учун курашнинг ҳамиша олдинги сафларида борганликлари билан ҳақли равишда фахрланадилар. СССРнинг изчил тинчлик сиёсати ана шу курашнинг бош мазмуни бўлиб қолган ҳозирги даврда бу нарса яна тасдиқланмоқда. Социалистик ҳамдўстликдаги бошқа давлатлар СССРнинг тинчлик сиёсатини батамом қўллаб-қувватламоқдалар.

Айни шу кунларда, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг ГФРга қилган визити вақтида Совет Иттифоқи халқаро проблемаларни ўзаро мақбул тарзда реал ҳал этиш йўлларини қидириб топишга бўлган истаги ва холис ниятини яна намойиш этди, деб таъкидлади нотиқ.

КПСС делегациясининг бошлиғи КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев қардош партиялар делегацияларининг раҳбарлари номидан сўзга чиқиб, қулай ва ишчанлик вазияти яратилганлиги учун ЧКП Марказий Комитетига миннатдорчилик билдирди. Бундай вазият дунёдаги 90 мамлакатдан келган коммунистларга амалда бутун инсониятни тўлқинлантириб турган актуал масалаларни муҳокама қилиш имконини беради.

Шу кунларда, деди сўнгра у, партиямиз Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг ГФРга визити ўтди. У ерда Европада тинчликни мустаҳкамлаш учун курашнинг, қуролланиш пойгасининг янги даврасига қарши, шу жумладан Америка империалистлари ва НАТО Европа қитъасининг марказига тиқиштиришни ва уларни тинчликсевар социалистик давлатларга қарши мўлжал олдиришни истаётган ўртача олисликка учириладиган ракеталарга қарши курашнинг актуал масалалари муҳокама қилинди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев ўз нутқида ядро қуролларини энг паст даражага қисқартиришга қаратилган программани олға сурди. Леонид Ильич мамлакатимизнинг ўз ракеталари сонини қисқартиришга тайёрдир, деб холис ниятда эканлигини изҳор қилди.

«Проблемы мира и социализма» журналининг иши муносабати билан бизнинг кенгашимиз ана шундай чинакам олижаноб мақсад ва вазифаларни муҳокама этади. Бу журнал жуда муҳим, айтиш мумкинки, тарихий миссияни бажармоқда, деб таъкидлади Б. Н. Пономарев.

ВАРШАВА ШАРТНОМАСИДА ҚАТНАШУВЧИ ДАВЛАТЛАР МУДОФАА МИНИСТРЛАРИ КОМИТЕТИНИНГ БЎЛАЖАК МАЖЛИСИ ТЎҒРИСИДА

1981 йил декабрь ойининг биринчи ярмида Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг пойтахти Москва шаҳрида Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар мудофаа министрлари комитетининг навбатдаги мажлиси ўтказилади.

СПОРТ

ФИГУРАЛИ УЧИШ:

АЖОЙИБ ҒАЛАБА

«Олимпиада умидлари» — мамлакат ёшлар терма командасига муносиб номзодлар Харьковга тўпландилар. Улар спорт саройида бир неча кун давом этган Бутуниттифоқ мусобақасида ўзаро баҳслашишди. Муз майдонида намойиш этилган нафосатли ҳаракатлар кўригида мамлакатимиз фигурали учиш марказлари — Москва ва Ленинграддан келган ёшлар қатори тошкентлик спортчилар ҳам маҳорат синовидан муваффақиятли ўтдилар. Республикамиз пойтахтида фигурали учиш мактаби ташкил этилганига эндигина 10 йил бўлди. Лекин ёшларимиз ўзларининг нафис ҳаракатлари билан мутахассиссу мухлисларни ром этмоқдалар.

Чунончи, ўсмирлар ўртасида жаҳон чемпионати совриндорлари Марина Никитюк билан Рашид Кадиркаевлар жуфт бўлиб учишни ўрнига қўйиб, олтин медалларни қўлга киритишди. Қизиғи шундаки, ҳал қилувчи баҳсда ғолибларнинг ҳамшаҳарлари Ирина Шишова билан Алексей Сулеймановлар биринчиликка талабгорлик қилишди. Лекин, судьялар Ирина билан Алексейга кумуш медалларни беришни лозим топишди. Шундай қилиб, тошкентлик тўрт фигурачи декабрь ойида ГФРда бошланадиган ёшлар жаҳон чемпионатига йўлланма олди.

БАҲСЛАР, МАРРАЛАР, ҒОЛИБЛАР

● **ФУТБОЛ.** Тунис бўйлаб сафарда юрган «Пахтакор» командаси иккита халқаро ўртоқлик учрашуви ўтказди. Пахтакорчилар «Авенир спортив» (1:0) ва Тунис терма командаси (0:0) билан куч синашдилар.

● **ШАШКА.** Киевда давом этаётган мамлакат чемпионатининг 12-партиясидан кейин самарқандлик М. Фозилов 9 очко билан олдинда бормоқда.

● **ХОККЕЙ.** Тошкентнинг «Бинокор» командаси Пермнинг «Молот» коллективини қабул қилиб (4:4, 3:4), қимматли очколар йўқотди.

Редактор Н. НАСИМОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Болаларга ҳайвонлар ҳақида. 10.35 — Сеннинг фарзандинг, Ер! (бадиий фильм, 4-серия). 11.40 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 12.40 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.10 — Чорвачилик — зарбдор фронт. 16.25 — Фа минор. 1-симфония. 16.55 — Ф. Энгельс ҳаёти саҳифалари. 17.40 — Мунозара клуби. 18.40 — Спорт гимнастикаси бўйича жаҳон чемпионати. 19.25 — Дунё воқеалари. 19.40 — Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 — 1981 йил қўшиқлари. 22.55 — Дунё воқеалари. 23.10 — Ҳужжатли фильм.

МОСКВА-IV. 9.00 — Время. 9.45 — Илмий-оммабоп фильм. 10.05, 12.05 ва 17.30 — Инглиз тили. 10.35 ва 11.35 — Музика. 11.05 ва 16.15 — Уйғониш даври санъати. 12.40 ва 13.40 — Тарих. 13.10 — Совет тасвирий санъати. 14.10 ва 16.45 — Ўқитувчи экрани. 14.55 — Табиатшунослик. 15.15 — География. 15.45 — Тарих. 19.30 — Театр ва замон. 20.35 — Ҳужжатли фильмлар. 20.15 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 21.30 — Время. 22.05 — Хоккей. «Крылья Советов» — «Динамо» (М).

ТОШКЕНТ-I. 11.30 — Рус адабиёти. 12.00 — Касблар ҳақида ҳикоялар. 12.30 — Ҳужжатли фильм. 18.05 — Мультфильм. 18.20 — Бойчечак. 18.50 — Ёшлик. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Оламга саёҳат. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Дунё воқеалари. 22.35 — Афсус-надомат (бадиий фильм, 1-серия).

Р.—06684. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64684. Б. 1768. 14